

Tėvynės Sargas

mėnesinis laikraštis su paveikslėliais.

Stovi ant sargybos Lietuvių tautos:
szviesos, tikėjimo ir kalbos.

Gaunamas Prusuose už 50 kap. Tilžėje pas J. Łapiną (Goldschmiedestr. 8.)
Klaipėdoje pas Rikard Brusdeyliną knigų kupezių;
Amerikoje už 1 dolerį Scranton Pa. pas Rev. A. Kaupą (1423 n. Main Ave)

Aukas ant lietuviszkų rasztų priimame ir apskelbiame.

Turinyš № 11.

1. Murai ar apkasai? <i>A. J.</i> 1	Nuo Joniszchio padangės.
Isz Łukės. Isz Amerikos.
2. Eilės 4	6. Eilės 32
Dievas. <i>Adomo Jakšto.</i>	Verkia matuszelė. <i>Vienužio.</i>
3. Musų mokslavietės 5	7. Žydai kaimuose. 33
Maskolių talkininkai Sziauliuose.
Darbėnuose. Moterystės su maskoliais-lietuviams žabangos. <i>A. K.</i>	Berezikas ir Rifkė. <i>Vytauto.</i>
4. Eilės su gaida. 12	8. Eilės 45
Iszleistuvės nuotakos. <i>Karbon.</i>	Aniošas. <i>Akyžaidos.</i>
5. Įvairios žinios. 13	9. Spaudos dalykuose. 46
Isz Titavėnų. Isz Kretingos.
Isz Darbėnų. Isz Īakių.
Isz Puzatėlo. Isz Kłovainių.	Kauno gubernatoriaus cirkulioras.
	10. Nuo Redakcijos 48
	10-metinės sukaktuvės „Varpo“:

Murai ar apkasai?

Važiuojant per Lietuvą, netiktai prie bažnyčių, bet kaikur ir prie kaimų gauname jau isztolo pamatyti kapus, arba kapinės, dažnai žaliais medžiais apsodintus, o visadą pilnus įvairių kryžių ir paminklų. Tenai laidoja žmonės savo brolius ir gimines, savo tėvus ir vaikelius, savo

geradėjus ir neprietelius... Katalikų Bažnyčia, kaip tikra motina, netiktai kiekvieną gyvuojantį krikščionį meiliai į savę glaudžia, bet ir mirusiojo kuną, kaip nuplautą vandeniu šv. Krikszto, daug kartų pasvęstą Sakramentu Kuno ir Kraujo V. Jėzaus Kristaus ir, ant gašo, priesz pat smertį pateptą szventu Aliejumi, laiko už daiktą guodonės vertą, kurio neleista jeib kur užkasti. Todėl ir lietuviai, kaip katalikai, laiko kapus už vietą szventą, rupinas' juos prigulincziamę padėjimę užlaikyti, nesigaili kaszto jiems gražiai aptverti ar tai szejpiau tvorą, ar zomatu, ar pagalios storu muru. Kunigai ragina prie to darbo savo parakvijonus, o žmonės noriai (ukvatniai) sumeta reikalingus tam dalykui piningus ir patys savo darbo nesigaili, nės žino, juog visiems prisieis aukscziaus ar vėliaus ant kapų gulti greta savo tėvų ir prosenių. Gražus tai paprotis, juog gyvi apie mirusiųjų vietų atmena, ir ją nuo subjaurojimo saugoja, iszvesdami aplink ją neretai augsztus ir storus murus, kasztuojanczius kartais po keletą tukstanczių rublių. Žinoma, ten kur yra tam tikras reikalas, nėra ko piningų gailėtis. Bet ten kur to reikalo nėra, kur kas geriaus butu, jeigu tie keli tukstancziai rublių butu iszleisti ant kitų daug reikalingesnių bažnytinių dalykų. Prisiveizėkim-gi dabar arcziaus tam klausimui: ar tikrai yra reikalas kiekvienus parakvijinius kapus muru aptverti, kaip tai szendien yra beveik visur daroma?

Iszvesdami murus aplink kapus, žmonės nori paprastai atskirti juos, kaip vietą szventą, nuo kitų aplinkinių nepaszvęstų vietų ir apsaugoti, kad po juos nesivalkiotu nei gyvuoliai, nei žydai ar kiti netikėliai, kurie galētu subjauroti kapus ir stovinczius ant jų kryžius ir paminklus. Žinoma, jeigu to viso negalima butu pasiekti kitoniszakai, kaip tik iszvedant aplink kapus murą, tai tie murai, butu neapsieitinai reikalingi. Bet szendien to visai negalime sakyti. Apart muro yra dar kiti aptvėrimo būdai, o geriausias ir pigiausias isz jų yra tai **kapų apkasimas**. Kapams apginti nuo gyvuolių suszmeizimo pakanka iszvaryti aplink kapus gylų griovį (ravą), nės isz sumestos vienon pusėn to griovio žemės pasidaro gana augsztas apkasas, namų gyvuoliams visai neužkoptinas. Po supilimui

reikia tas apkasas tuojaus apsėti avižomis miežiais ar szejpiau greit dygstančių žolių sėklą. Žolei syki sužėlus, toks apkasas galės ilgiaus neg' muras stovėti netaisomas. Tiesa, toks apkasas neiszrodys teip gražiai, kaip kad muras iszrodo. Bet yra lengvas budas apkasui papuoszti. Jei kam isz skaitytojų atsiėjo buti kada nors dideliame dvare, tai tas tur' but' yra matęs ten ilgą alėjas, kamė isz abiejų pusių, lig murai, traukiasi žalios sienos, padarytos isz tankiai susodintų ir gražiai nukarpytų krumų arba medžių, kaip antai: akacijų, krategų, eglų ir kitų kitokių. Tokią gyvą žalią sieną galima ir kapus puikiai papuoszti, apsodinus virszų apkaso minėtais medžiais ir tuos medžius kasmet prigulincziai apkar pant. Nėsant piningų keliems tukstancziams akacijų ar krategų nupirkti, galima virszų apkaso apkaiszti tiesiais gluosnių kuoleliais, kuriems prigyjus ir po kelių metų sužaliavus, pasidarys savaimi amžina, nieko nekasztuojanti, o vienok kapus nemaž' dabinanti tvora. Tokias tvoras verta butu ir po kaimus vietoj' statinių ir zomatų užvesti. Važiuojant geležinkeliu atsiėjo nesykį daugalyje vietų matyti isz abiejų pusių ilgus žalias nukarpytų eglų sienas, kurios žiemos laikę sułaiko sniegą ir nedaleidžia užpustyti kelių. Tokią eglų sieną ir-gi galima kapus apneszti. Vienu žodžiu, pagal mūsų numanymą, vietoj' rinkti nuo parakvijonų po keletą rublių ant apmuryjimo kapų, kur kas geriaus padarytu klebonai, jeigu suszaukę tuos paczius parakvijonus lieptu jiems parakvijos kapus apkasti ir medžiais apsodinti, kaip augszcziuas apraszyta. Apkasai medžiais apsodinti apsieitu daug pigiaus ir iszrodytu kur kas gražiaus, negu muras. Verta visiems apie tai szioje nuskurdimo gadynėje gerokai pagałvoti.

A. J.

Dievas.

Visa pasaulė su gražumais savo:
 Oszimas girių, paukszečių sutartinė,
 Kožna žolelė, grudas kožno javo,
 Dienelių szviesa ir tamsa naktinė,
 Ir debeseliai, ką per dangų plaukia
 Ir sriaunos upės, ir dirvos, ir pievos, —
 Viskas ant žemės vienu balsu szaukia:
Atmink, žmogeliau, yra Vieszpats Dievas!

* * *

Skaiszczios saulutės karsztas spindulėlis,
 Ką net ant szalto kapo kvietkas želdin’;
 Ir žemės draugas, nakties žiburėlis,
 Ménuo, ką jurą isz bedugnių keldin’, —
 Dangaus sėtynas ir Gryžalo ratai,
 Ir aibėm’s žvaigždžių grįstas „paukszečių kelias“, —
 Viskas garsina kasdien’ ir kas metai:
Klaupkis žmogeliau! Diev’s yr’ visagaljs!...

* * *

Visur gamtoje dyvai nematyti,
 Kur tik pažiuri — viskas akj veria:
 T'en kažnai niukso debesiais dangstyti,
 Czia vabalėlis menkas auksu žeria;
 Ten vėl stėbiesi per mokslincziaus stiklą,
 Rasos laszelyj’ gyvių daug iszvydęs...
 Teip ir prie laszo, ir dangaus regyklō
 Prisieina szaukti: **Oi Dievuliau didis!...**

* * *

Ir viskas orę, žemėj’, vandenyje
 Skraido, bėgioja, kruta, rėplinėja:
 Vabalai, paukszcziai, žvėrys ir žmonija
 Garbina Dievą, gyvasties davėją.
 Jo ranka viską sutvėrė ir peni,
 Be Jo nei plaukas nuo galvos nekrinta;
 Jis lygiai myli kudikj ir senj, —
Nės Jisai — meilė ir gerybė szventa.

Adomas Jaksxtas.

Mūsų mokslavietės.

Maskolių talkininkai Sziauliuosę. Kad vietinė vyresnybė viseip spaudžia mūsų tikėjamą ir naikina kalbą, tai dar nėra ko stebėtis, nes ji nori visus į gudus paversti. Teip-pat suprantamas daiktas, kad visokie maskolpa laikiai iš kailio neriasi tamę dalykę įtikti vyresnybei, nes tikisi už tai gausi paaugstinimą ir kryžius. Bet kaip tai išaiszkinti, kad mūsų broliai lietuviai eina į taiką gudams ir patįs neria ant kaklo virvę pasimaugti, ir tai daro ne kokie prascziokėliai, nieko neiszmanantįs, bet apszviestieji, paskirti buti kitų vadovais. Sztai keletas atsitikimų.

Par ilgą laiką apszvietimo vyresnybė po kojų mindė religiszkus katalikų jausmus, prispirtinai versdamąjį vaikus vaikszczioti ant pravoslaviszkųjų maūdų. Daug partai mūsų brolių nukentėjo. Ant gaalo susilaukėme geresnės gadynės, augsztesnioji vyresnybė permanė visą nežmoniszkumą tokio pasielgimo ir pernai, ciecorius liepė po visą karalystę liauties tyczioties iš katalikų sąžinės ir nebeversti melsties kartu su pravoslavais. Žinomas daiktas, kad vietinė mūsų vyresnybė nėra kaip nenorėjo išsziadėti senojo jų įvesto paproczio, bet nebegalėdama versti, vilioti vilioja katalikus ant savo maūdų ir, teisybė, atranda kvailus, kurie dėl rublio, meilaus perdėtinio žodžio arba užtarymo gatavi viską parduoti. Ant septembro pirmosios dienos buvo užsakytas molebnas ir paszventimas naujai įsteigtos Sziauliuosę mergaiczių gimnazijos. Jau pirm kelių dienų gimnazijos užveizdėtojas Szpakovskis viseip gundino ir prikalbinėjo ir katalikes mergaites, kad susirinktu ant užsakytų maūdų, ir ne veitui darbavos, nes daugumas pribuvo. Ne didelis dar daiktas įgauti ir apgauti mažas merginas, ką tiktai įstojusias į gimnaziją, bet kaip-gi išaiszkinti tokį neiszmanymą tėvų, kurie skaito savę už žmones apszviestus ir kurie czia-pat gyvendami, negalėjo nežinoti, kas aplinkui darosi. Matyt, jų honoras ir sąžinė susidėvėjo, kaip szkarmałai ir nebeliko jiems nei už skatiką civiliszkos drąsos. Nesupranta vargszai, kad szimeta kalbinėti prikalbinėjo vaikus eiti ant molebną; kartą paklausius, jau kitais metais lieptė-lieps, o paskui

pranesz vyresnybei, kad katalikai geruoju vaikszcioja ant pravoslaunų maūdų ir vėl po senovei pradės grusti į cerkves ir nueis ant niekų, kas su tokiu vargu buvo atgauta.

Sztai vėl antras atsitikimas. Pernai gudai užmanė įstegti Sziauliuosę cerkvinę mokyklą, kokios lig szioł dar nebuvo. Cerkvinė mokykla tuomi skiriasi nuo kitų, kad turi sau už tikslą mokyti vaikus pravoslaunai tikėjimiszkoje dvasėj'. Jos užveizdėtoju yra visumet popas, nuo kurio priguli visa valdžia. Jisai iszsirenka mokytoją, paskiria kningas, isz kurių reikia mokyties. Kunigo į tokias iszkałas nei isztoło neileidžia, o katalikų vaikus poterių, žinoma, ne katalikiszkų, bet pravoslaunų moko popas. Isz to jau lengva suprasti, kad nei vienas katalikas joku budu negali leisti savo vaikų į tokias mokyklas, nės tai butu vistiek, ką versti savo vaikus į pravoslaviją. Numano ruskintojai, kaip lengvai par tokias mokyklas gali patraukti katalikų vaikus, todėl visur stato jas, užmanė įkurti ir Sziauliuosę. Pasamdė namus, pargabeno tam tikrą mokytoją ir pradėjo vylioti vaikus, dykai dalydami jiems popierių, plunksnas ir kningas. Isz pradžios pripūdo daugybė žydaiczių, bet žydo, žinoma, teip lengviai neapgausi. Todėl visiems norintiems mokyties negalint sutilpti, pradėjo žydų nebepriimti ir czėdyti vietą katalikams, kurių teip-pat nemažai atsirado. Tokią gerą pjūtį jausdami, sutarė pastatyti didelę muro mokyklą ir ėmė miesto praszti, kad duotu mokyklai pastatyti placių. Mieszcionis, visi katalikai, „dumoj“ susirinę, nutarė, teisybė, praszyto placiaus neduoti, bet vietoj' to, kas galėtu tikėti! paskyrė placiui nusipirkti 500 rublių, kurių popas nė praszyti nepraszė. Tokį pluksztą piningų nuo katalikų gavęs, popas gal butu pasistatęs mokyklai butą, kad pati mokykla nebutu isztusztėjus. Nors nuo pradžios prisigrudo daugybė vaikų katalikų, bet netrukus visi pamatė, kas ten mokslas ir pradėjo viens po kito neszinties laukan; po velykų vos vienas beliko. Girdėti, kad szimet vėl pradės mokyti, bet rasi musiszkliai nebus teip kvaili, nelys, kur nereikia, savo duszią parduodami. Rasi, mūsų žmonės susipratę, ant gało, ims vaikus namie mokyti. Neiszmoks jie, teisybė

namie gudiszkių poterių, bet iš mokę užtat skaityti ir raszyti prigimtojų kalboj' ir daug kitų naudingų daiktų, ko mokyklų' nei girdėti nebutu girdėję. Patiems mieszcionims pritiktų pasirupinti, kad pragaisztu cerkvinė mokykla, par tai niekas nebegadintu jų vaikų ir patiems paliktu kiszenėje žadėtieji pliaciui pirkti 500 rublių. Vietoj to galėtu duoti po keletą skatikų neturtelių vaikams kningoms ir popieriui nusipirkti. Padarytu labai mielaszirdingą darbą, padėdami pavargėliams namie apsiszviesti ir nebebutu jau maskolių talkininkais, bet savo brolių apgynėjais ir vadovais. Kad Sziaulių gudai atranda laiką kas nedėlią mokyti lietuvius gudiszikai skaityti ir raszyti ir kitų suvis jiems nereikalingų daiktų, tai ar-gi terp mūsų neatsirastu geras noras nors skatiku suszelpti troksztanczių apszvietimo pavargelių vaikus, labiausiai kad namie gautu daug geresnį mokslą, prigimtoje kalboje.

Yra Sziauliuosė dar viena mokykla mažoji, ne cerkvinė, teisybė, bet už cerkvinę kartais bjauresnė. Iš jos perniai iszvarė du kunigu už tai, kad vaikus mokė poterių ir katakizmo ne gudiszikai, bet lietuviszikai. Girdėjau, kad szimet mokytojas Gerasimovycze vaikams į mokyklą užsirasztant klausinėjās, kaip jie namie kalbą ir ar moką nors kiek gudiszikai. Jei pasisakytu moką, tadą, žinoma, pasakytu, kam jums reikia lietuviszikai poterių mokyties? juk jūs gudiszikai suprantate. Bet tėvai, permanę mokytojaus vylių, maž ne visi užsiraszė lietuviais ir pasakė, kad jų vaikai namie lietuviszikai kalbą. Yra keletas ir lenkiszikai mokanczių kalbėti, bet nėra ko ir mislyti, kad leistu mokyklų lenkiszką kalbą, o ir lenkiszikai suprantantiems geriaus lietuviszikai poterius mokyties, negu gudiszikai. Szimet ta mokykla paliko be kunigo, todėl vaikai nėra kaip poterių nebesimokins. Dar blogesnis yra padėjimas miesto mergpałaiikių, vaikszciojanczių į tą mokyklą, o eina jų apie 30, dvi nėt iš sodžiaus Vijuolių atitruko galvą. Nežinau kur jos dės tą maskoliszką mokslą. Kunigas prie jų nevaikszcioja, poterių ir katekizmo nemoka. Vaikams, gudiszikai pramokus, gali dar tas mokslas nors kiek susigadyti, bet mergeczkos jei bent už maskoliaus isztekėtu, arba su vaikpałaikiais mokyklų besikułdamos pramoks

paleistuvauti. Szimtą kartų geriaus tėvai padarytu, kad atėmę išz mokyklos namie pramokytu savo kalbos skaityti ir raszyti, mergeczkos ir apszviestos paliktu ir ne pasigadintu. (Apie atsitikimą Tauragėje, kad mokytojas, bemokydamas mergaites paleistuvauti iszmokė, raszėme. Gali to paties susilaukti nuo Gerasimovycziaus, kurs visiems žinant su mergomis gyvena.) Kad Gerasimovyczius neapkenczia katalikų tikėjimo, tai tas parodo, kad szimet jau buvo iszmetęs isz mokyklos katalikiszkaį abrozda, kurs buvo perniai pakabintas; tiktai paskui susisgriebę kiti jam įkalbėjo vėl pakabinti, numanydami gali už tai įkliuti. Gerasimavyczius liepė jau vaikus trimis pirsztaiš žegnoties ir pradėjo mokyti, kaip reikia eiti spaviednės. Jisai neleisiąs sziokiomis dienomis eiti spaviednės; užtenką esą par metus vieną kartą spaviedoties. Kad toksai darbavimos neprasyto misijonoriaus neina ant niekų, parodo vaikų jo mokytų pasiėlgimas. Szimet nemažas jų skaitlius buvo ant pirmojo molebno ir ėjo net kryžiaus bucziuotų, ir netiktai vaikai tai darė, bet ir patiš tėvai. Kaip tai liudna, kad vienas maskolpałaikis gadina viso miesto vaikus, o tėvams nei į galvą neateina subausti jo nežmoniszka pasiėlgimą.

Sziaulytis.

Darbėnuosę. Gudai pas mūs savotiszkaį gaspadorauja, o mes jiems reikalingi tik tadą, kad prisireikia gauti nuo mūsų piningų. Mūsų uczitelius jau pradžioje pernykszczių metų pareikalavo 37 rubl ant nupirkimo anų neszvankių kningų, sustatytų puspopių Odincowo ir Bogojawlenskio. Par isztisus metus ant kiekvieno susirinkimo, daugiau ne 20 kartų, nedavė mums pakajaus, veržė padaryti prigovorą, sudėti aną sumą, bet mes, duodami ant iszkalos kasmet po 10 rubl. ant naujų kningų, vienbalsiai vis atsisakydavome padidinti mokestis, ypatingai dėlto, kad jau žinojom, kas ten de kninga yra vaikams kiszoma. Tarėm, neduosime piningų, negausime tos paskuctvos regėti pas savo vaikus; bet kur czia tau: neiszgavę nei kapeikos, atsiuntė į iszkalą dykai. Vaikai teip uoliai skaitė apie maskoliszkus szventuosius ir maskoliszkas stebuklingas vietas, kad po pusės metų beturėjo rankosę vienus skarmalus. Už tat szimet

vėl pradėjo žudyti mus reikalavimu 16 rubl. ant papildymo suplėszytų kningu. Bet ir szimet vienbalsiai atsisakėme. Vienok ucztelius ir vėl apturėjo isz kasžin kur piningų ir jau betaisas vaikams tuos pravoslaviszkus pamoksłus. Tėvai, prisižiurėkite bont abrozdeliams toje kningoje! Iszvyсите popus, arkijeriejus, cerkves ir tt. Sakykite, kam tas viskas lietuviams katalikams? Kad isz jaunystės jau prigustu prie pravoslaviszku dalyku ir iszmoktu niekinti savo, nės ir apie tą ras paraszyta. Kad motynos žinotu ir suprastu visa, kas tošę mums antmestose kningose yra priblazgatyta, tai nei isz tolo neprileistu savo vaikų prie tokios rugszties, kuri visą gerą raugą pagadina.

Senelis.

Moterystės su maskoliais - lietuviams žabangos.

„Tėvynės Sargas“ nuolat raszo apie visokias žabangas, į kurias lietuviai pakliuva ar tai per savo neiszmanymą, ar tai dėlto, kad už nieką verczia savo tikybę ir kalbą, gatavi už rublį visa parduoti. Vienok visos tos žabangos nėra teip baisios, kad isz jų dar galima isztrukti. Bet yra vienos žabangos, už visas nedoresnės, kurių kilpa, vieną kartą užsinėrusi, nėkad os nebepaleidžia, tai yra — ženijimos lietuvių su atskalūnais-maskoliais. Kiek tai kartų atsitinka, kad kvaila mergpa laikė apie Dievą užmirszus, iszeina už maskolio, viđamos gerą vietą gausianti ir ponią paliksianti; arba jaunikaitis, į svetimą krasztą iszvažiavęs, maskolaitės graksztumu arba turtais privyliotas, paėma ją. Paskui, kad ir norėtu nusikratyti nuo sprando tą jungą, nebegali. Ir teip žusta daugybė lietuvių, nės ir jie patįs, ir jų vaikai pavirsta į maskolius. Dėlto ryžaus parodyti verksmingas tokio pasiėlgimo pasekmes, kad mūsų broliai isz geros valios nesinertu sau ant kaklo virvės. —

Moterystės stonas yra labai svarbus. Par jį dvi asabi susirisza ant viso amžiaus, prižadėdamos, draugę gyvenant, kits kitą mylėti, nės nuo tos meilės priguli visa jų laimė. Bet meilė ir laimė ten tiktai tegali buti, kur yra santarvė ir szirdžių vienybė. Veltui jieszkotumi tos vienybės tenai, kamę nėra sutikimo didžiausiuose ir už brangiausius laikomosiuose dalykuose, kaip tai: tikybos dalykuose ir

kałbos, jei vyras iszpaįista vieną tikėjimą, moteris-kita, vyras kałba lietuviszkai, o moteris-gudiszzkai. Vienam tadą reikia iszsižadėti brangiausių dalykų, užmirszti savo tikėjimą ir kałbą, o tą visumet ne gudas, bet lietuvis turi padaryti. Jam tatai reikia atsiskirti nuo genezių ir paįistamųjų, jis nebeis imtų szliubo į savo baįnyczią, prie savo kunigo, nės reiks eiti į cerkvę, prie popo. Nepalydės jo savieji į naują gyvenimą ir nepadės jam linksmintis. Atsiskyrė nuo savųjų, vienam reiks ir vargą vargti. Kokia pradžia, toks ir visas amžius. Nematys jis savo namuose tautiecių, negirdėt savosios kałbos. Jei kartais ir nueis į baįnyczią, tai vienas; nelydės jo pati ir namiszkiei, nesimełs kartu su juo; greicziaus skersomis dar žiurės ir tycziosys, matydami jį besimeldžiantį kiteip, nekaip jie. Kokioj' grįezioj' gyvensi, tokiu raugu pakvipsi; su kokiais žmonėmis perstovinėsi, toksai ir pats paliksi. Negalimas daiktas, su maskoliais susiriszus, par visą amžių tvirtai užlaikyti savo tikėjimą. Katalikas vienas pakliuęs į atkałunų tarpą, palengvo vys, kaip žolė be saulės ir ant gało pasakys: vis man tiek, ar tas tikėjimas, ar kitas, ar ta baįnyczia, ar kita, ir pradės vaikszezioti į cerkvę ir paliks pravoslaunu. Kas jieszko prapulties, tikrai atras. Prityrimas parodo, kad daugiaus ne pusė katalikų, susiženijusių su pravoslaunais, ilgai nelaukę, priėmė pravoslaviją.

Tokie lietuviai netiktai savę padaro nelaimingais, bet dar draug su savimi įtraukia į prapultį ne kałtus savo kudikius. Pirmutini vaikų mokytojai yra tėvai; bet ko gero gali jie iszmokyti, jei kits kitam priesztaraus? Tėvas arba motyna katalikė negali savo vaikų mokyti pravoslaviszzkai, nės kaip mokys tą iszpaįinti, ko pati neiszpaįista? katalikiszka mokydama vėl nesusilauks nieko gero, kad paskui pradės kisztis popas. Bet daryk, ką nori, ir kriksztyti privers tavę popas cerkvėje, ir vaikszezioti prie jo spaviednės; kas, ėmant szliubą, pakliuvo į pravoslaviszzkas kningas, to ir su kirviu isz ten nebeiszkirsi. Kaip tokiam tėvui ar motynai turi szirdį gelti, kad, davus kudikiui kuniszką gyvastį, negal duoti dvasiszkos, isz savo kalczios! Lyguš jie anai visztai, kuri, iszperėjus aneziukus

(pylis), bėgiojo su didžiausiu persigandimu aplink tvanką kvakszodama, bet vaikai jos nei kreivą ausimi neklauso ir nelipa isz vandens, o pati į vandenį įlysti negali. Žmogus neturi valios ant savo duszios, dėlto, kad už ją reiks Dievui atsakyti; bet dar mažiaus teturi valios ant duszių nekaltų savo kudikių. O tuotarpu tėvai, augindami juos svetimamę tikėjimę, kuri patsai laiko už netikrą ir klaidingą, skandina juos. Tegul tokie tėvai neužmirszta Jezaus žodžių, pasakytų į piktintojus nekaltųjų: geriaus jam butu, kad ant kaklo butu parisztas akmuo ir paskundintas juros gilumoje, neg kad papiktintu vieną nekaltą.

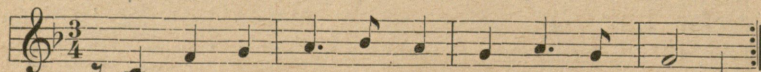
Dėl tų priežasczių katalikų Bažnyczia užgina visiems eiti į moterystės stoną su iszpažistancziais kitą tikėjimą, o jei retkarcziais dėl kokios svarbios priežasties ir duoda tokį daleidimą, tai visumet reikalauja, kad visi vaikai butu auginami katalikų tikėjimę ir szliubą imtu Bažnyczioje nuo kunigo. Ženydamies su pravoslaunais vienok tokio daleidimo nuo katalikų Bažnyczios negauna, kad Rosijos įstatymai visus vedanczius pravoslaunas ar einanczius už pravoslaunų verczia ir szliubą imti nuo popo, ir visus vaikus kriksztyti cerkvėje, ir auginti juos pravoslaunais. Bažnyczia visumet grėsė nuo tokių szliubų ir iszkeikia tus, kurie, jieszkodami prapulties sau ir savo vaikams, neklauso.

A. K.

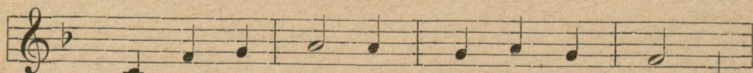

Iszleistuvės nuotakos.

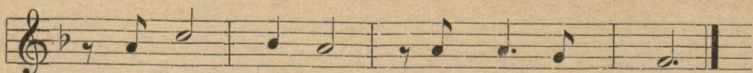
(Svodbinė daina).

1. Sa - kyk, Se - su - te, sa - kyk su - diev!
 2. Sa - kyk tė - ve - liams, ku - rie au - gi - no

3. Bro - liams se - su - tėms, ku - rie links - mi - no.

4. Sa - kyk su - diev, sa - kyk su - diev!

Sakyk, Sesute, sakyk sudiev'!
 Sakyk sąsiedams, kuriuos' buvojei,
 Ir tiems berneliams, kuriais dabojeis...
 Sakyk sudiev'! sakyk sudiev'!

* * *

Sakyk, sesute, sakyk sudiev'!
 Ir tiems laukeliams, kuriuos' vaiksčiojei,
 Ir tiems nameliams, kur procevojei...
 Sakyk sudiev'! sakyk sudiev'!

* * *

Sakyk, sesute, sakyk sudiev'!
 Tėvas atskyrė jau tau dalelę,
 Broliai sukrovė į vežimelį...
 Sakyk sudiev'! sakyk sudiev'!

* * *

Sakyk, sesute, sakyk sudiev'!
 Greitai paprasi kitoj' vietelėj',
 Bet neberasi ten motuszelės...
 Sakyk sudiev'! sakyk sudiev'!

Žodžiai ir gaida — *Karbonarijaus*.

Ivairios žinios.

Isz Titavėnų. 20 d. birželio m. Byla apie kapus ir szv. Jurgio koplyčią, kuriuos popas panorėjo nuo katalikų atimti, dar nepasibaigė. Praėjusį metą už nupjovimą tų kapų buvo paduotas į sudą, bet ir czia gało nėra, o popas vis neliaujas szėliotis. Szimet kapus nusipiauti popas pavedė savo „tielochraniteliui“, (savo sargui) urėdninkui. Tasai apsidžiaugė gausias nemažai szieno, patelkė kapų pjautų deszintininką ir szimtininką, bet szieji nepaklausė ir dar perspėjo, kad nelystu į svetimą daržą. „Patsai eisiu į tašką!“ pasiketino popas. Ir tikrai, 20 d. birželio m. urėdninkas, popas, djaczioks ir 6 burliokai atmarmėjo pas kapus. Popas isz cieto maiszo atsinesztų raktų nerado nei vieno, su kuriuo butu galėjęs atrakinti kapų bromą. Tada primuszė peczetį, persizegnojo keletą kartų ir — strikt! — par tvorą. Nereikia minėti, jog tik vagis — plėszikai įeina ne par bromą, bet kitu keliu. Tuotarpu 6 bobelės koplyczioje giedoja „Aniols Dievo“. Tos vargszės, pajutusios, kad besocziai — prieteliai pjauna kapus, nubėgo jų perspėtų; negalėdamos žodžiais iszvaryti, pradėjo su žolėmis kirsti stacziai į akis. Priveikė vienok tik tada, kad viena narsi boba pradėjo berti isz kiszenės pelenus į akis. Popas teisinus tuos kapus nupirkęs nuo guodotino Tarvydo, buvusiojo klebono, bet bobos tiesiog atrėžė: jis savo kelines galėjo parduoti, o ne kapus! (Baisi tiesa, bet tiesa!). Neužilgo pripludo pilni kapai žmonių, ir akies mirksnyje neliko nei žolės, nei szieno. Užbaigę savo darbą, suėjo, kurie tilpo, į koplyčią, aszarodami pasimeldė ir veikiai parsiskyrė, o popas cerkvėje szaukė valandą ir liepė varpais skambinti. Neilgai trukus prasidėjo tyrinėjimai. Atsirado, kaip visados, Judosziai: koks ten Pilypas, sugrižęs isz Amerikos, ir gyvanaszlė Jasinskienė; jie diktavojo vardus buvusiųjų ant kapų. Asesorius kaltina kunigus, jogiai nenuėjo žmonių maldytų. Žinoma, visur kunigai kalti. Patįs gudai kelia maisztą, o terp katalikų kaltininkų jieszko! Titavėniszkiei, ginkite bažnyczelę isz vieno, tada prieszas nieko negaus ir taps užgėdintas.

Žvirblis.

Isz Krėtingos. Musų grapai Tiszkos yra begal łąbdaringi, ypatingai grupalė Maria Tiszkevicziukė. Ji par visą vasarą užlaikydavo prieglaudą dėl mažų vaikų, kurių motynos eina ant darbo. Ryto metą nuneszdavo vaikus ir par visą dieną be rupesczio darbuodavos, o vakarę atsiimdavo. Buvo gerai, bet szimet nustojome tos prieglaudos, nės grupalė savo łąbdaringumą perkėlė į Vilnių ant łąlatesnio burio žmonių — pavargelių. Tegul ją Dievas ir žmonės, datyrę geradėjyszių łąimina ir ten, kaip mes czia łąiminom. Skaudu mums, apleistiems, kitos tokios nebesulauksime.

A. Ridikas.

Isz Darbėnų. 27 d. gegužės mėn., keliaudamas par Darbėnų miestelį, iszvydau, kad žmonės buriais buriais traukia į bažnycią. Apsistojęs gret szventoriaus, užklausiau vieną proszalį einantį žmogų: prieteliau, pasakyk man, dėlko szendien teip žmonės eina į bažnycią, nors sereda ir darbo diena? „Szendien musų parapijos vaikeliai iszkilmingai priims pirmą kartą s. Komuniją“, atsakė užklaustas: „užpraszome ir Tamstą ant tos iszkilmės.“ Negalėjau atsiskyti ir pasiskubinau į bažnycia. Bažnycia buvo papuoszta berželiais ir visokiais, vainikais, ypatingai didysis Altorius, ant kurio žaliavo daugybė vainikų ir kvėpėjo kuopuikiausios kvietkos. Kunigai, kaip dasižinojau, jau nuo penktos adynos darbavos spaviednyczioje. Atėjo 11 adyna; suskambėjo varpai, ir vaikeliai isznyko isz bažnyczios. Tada kamendorius iszėjęs pro didžiausias duris įvedę visus į bažnycią. Ėjo visi po du: pirma vaikeliai, paskui mergelės. Vaikeliai buvo paprastai apsirėdę, tiktai ant krutinės turėjo prikabintas rutų szakeles. Mergelės bemažko ne visos buvo apsirėdžiusios szviesiais rubeliais (suknelėmis), su rutų vainikėliais ant galvos. Suėjo visi už krotelių, vienoje pusėje vaikeliai, antroje mergelės, ir prasidėjo s. Miszios, par kurią degė daugybė žvakių. Griaudinga buvo veizėti į tą burelį, kad rankeles sudėjęs su didžiu dievobaimingumu meldės ir su troszkimu łąukė, kumet-gi pirmą kartą apłankys nekahtas jų szirdis V. Jezus. Po kunigo komunijai bažnyczios tarnai sustatė visus į eilia po du su degancziomis žvakėmis rankosę ir teip poros artinos prie altoriaus priimtų szv. Sakramento. Po s. Miszių kunigas, atsigrižęs

nuo altoriaus pasakė puikų pamokslą, pradėdamas nuo žodžių: „Paimk tą vaikeli ir užaugink jį man“. (Levit.) Pasakojo, kaip sunkus, bet ir svarbus dalykas gerai užauginti vaikelius. Bažnyčios vardu dėkavojo tiems tėvams, kurie augino vaikus dėl Dievo; dėkavojo, kad nepasigailėjo nei laiko, nei vargo vesti kas seredą ant katechizacijos. Toliaus vaikams aiskino, kaip didis svetys aplankė juos, t. y. Jėzus Kristus, užsislėpęs po duonos paveikslu; ragino visados Jį su karszczia širdimi mylėti; neužmiršti to pirmojo priėmimo s. Sakramento; ant galo praszę visus czia esanczius atsiduksėti prie Dievo, idant visi tie vaikeliai kaip szendien, teip ir visumetszezyrai, szventai ir nekalantai artintus prie s. Stało. Užbaigė, atgiedomas dėkavonės giesmę „Te Deum laudamus“. Bažnyčia buvo pilna, kaip ant atłaidų, — Nesigailėjau, apsistojęs ant vałandos; rodos, nesigailėjo ir visi, kurie tik buvo ant tos iszkilmės.

Keleivis.

Isz Ilakių. Starszina Vaszkys, Stan. Mickus su paczia Petras Vasiliauckas, Juoz. Stonkus, Jokubas Narmantas ir davatka Buczalė, Barbora Buczalė ir kiti jiems panaszus pradėjo įkalbinėti žmonėms, kad Vaszkys su savo szaiką nėraž nebuvęs kaltas iszsiuntimo kunigų; maskolių valdzia, gird, pati tą padarė, o jau jei kas isz ilakiszkijų kaltas, tai negut tie, kurie storojos kunigo į iszkałą. Panaszų niekų daug girdis, dėlto paaiszkiname czia su iszgaliais, kaip viskas atsitiko.

Galę sausio men. 98 m. Ilakių ucztelius užgrėšė kunigui Kanapeckiui vaikszezioti į iszkałą vaikų mokytų, bet vaikų tėvams nėraž neapreiszkė, dėlko nebeįleidžia kunigo? Tadą vyrai susitarę padavė praszymą į Direkciją, kad neperiszkadytu kunigui mckyti jų vaikus; kadagi nesulaukė isz ten nekoko atsakymo, o vaikus palikti po priveizą vieno maskolio-uczteliaus bijojo, atsiėmė juos. Bepaliko vaikai tik Juozapo Ruikos, vieno ubago Tere-sauskio ir dar kelių girtuoklių. Ucztelius Gruckis ir pizorius, popo vaiks Sciepora, tuojaus daneszė neteisingai, kad tėvai vaikus atėmė ir praszymą leidė primokyti Klebono Nekrasziaus ir Kamendoriaus Kanapeckio. Kovo

m. urėdninkas Szmitbergis apskelbė vyrams, jų praszymas neėsas iszklausytas, kad nuėjės ne į Kauno, bet Vilniaus Direkociją; paties praszymo vienok nesugražino vyrams, bet įdavė starszinai Vaszkiui, kurs nebuvo ant praszymo pasiraszės. Uczitelius ir pizorius, žinodami, kad bus tyrinėjimas dėl patvirtinimo jų praneszimo, įpraszė Vaszkį, kad gautu tokius žmones, kurie galėtu patvirtinti, juog tėvai vaikus atsiėmė tikrai prikaltėti kunigū. Vaszkys, prigėręs maskoliszkos dvasios, ypatingai kad pabuvojo Maskvoje ant karunacijos, szoko, kaip padukęs, jieszkoti tokių liudytojų ant kunigū. Visupirmu, įgavęs praszymą į savo rankas, isztyrė visu 33 pasirasziusiųjų ranką ir rado buk tai keturi ne savo ranką pasiraszė, o tai Leonas Daukszus, Jeronims Guczus, Kazimieras Ziabitis ir Juozapas Martinkus, kurie, isz tiesų patvirtino, juog savo rankos nepridėjo. Tuojaus starszina Vaszkys su urėdninku įniko iszparodyti, juog szioji „proszenija“ yra „podložnoje“, neteisinga; dėlto pradėjo ir kitus pasirasziusius viseip gundinti, kad už tokį praszymą gaus kalinyje sėdėti, norėdamas szeip iszgauti liudijimą ant kunigū. Dėl patvirtinimo to liepė urėdninkui aresztavoti du isz pasirasziusiųjų: Zenoną Biczką ir Juozapą Juzumą, tarnaujanczius prie policijos už deszimtininkus; įsivedęs į paslaptinį kambarį, ėmė įkalbinėti, kad sakytu ant savo kunigū, kad jie liepė pasiraszyti ant praszymų; už tą, gird, pasiliksitaу liuosi ir gausitaу pagyrimą; bet tuodu suriko rustingai: vedum kunigai nieko nesakė ir nieko neliepė, ką norite, su mumis darykite! Ant rytojaus juos iszsiuntė į Skuodą prie asesoriaus, neva rasztavotus; prie to Vaszkys su urėdninku vėl gundino: nebesugrįszitaу, busitaу iszsiųsti isz to kraszto į Siberiją! Nuvežė tadą į Skuodą ir czia paleido, įsakydami, kad niekam nesisakytum, juog jie rasztavoti atvažiavo, bet kad su savo reikalais. Czysta komedija! Paskui Vaszkys su pizorium geruoju praszė Pranciszką Indrėką, kad sakytu ant kunigū, bet ir tas supyko, tokią kalbą girdėdamas, už ką pasuodino jį ant dviejų dienų į cypę, prisikabinę už tą, buk kelio nepataisęs. Paskui Vaszkys pavadino zakristijoną Tadeuszą Biczką ir sakė jam: Szelmi! sakyk, kad kunigai įsakė tau įkalbinėti

vaikams, kad eitu išz iszkałos! jei teip nesakysi, tai szj-pat vakarą von! isz szpitalės! — Zakristijonas teipo-gi neludijo, kaip Vaszkys reikalavo, bet ir szendien tebėra ant vietos. Paskui da įkalbinėjo Pranciszkuo Biczkuo, Leonui Szeputai, Domininkui Vaseriui, bet ir nuo tų nieko nepeszė. Ant gało pavadino mokytinį Konstantiną Koksztį; tam ketino su bizunu kailį iszdirbti, jei nesakys ant kunigų, bet ir tas nieko nesakė. Tada griebės sziochio užmanymo: 21 d. kovo mėn. pavadino į karcziamą Domininką Stripinį, Juozapą Ruiką isz Girdenių sodos ir Juozapą Juzumą; pastatė jiems ałas ir arielkos ir pradėjo kalbą apie kunigus. Tada Juoz. Ruika atsiliepė, kad jam, vežant kleboną nuo ligonio, taku įkalbinėjęs atimti savo vaikus isz iszkałos. 22 d. kovo atvyko pasiuntinis nuo generalgubernatoriaus į Ilakius isztirti viską. Starszina Vaszkys, neturėdamas daugiau nieko pasakyti, praneszė czinauninkui tik vakarykszczią kalbą Juozapo Ruikos ir Jokubo Narmanto isz Ilakių, kurs buk girdėjęs, kaip Pr. Indr., pagrįžęs isz Kauno, raginęs vaikus atsiimti. Juoz. Ruika, paszauktas prie czinauninko, isz pradžios neaiszskiai sakė ant Klebono, bet Domininkas Ruika, kaip isz raszto iszskaitė vakarykszczią kalbą Juozapo Ruikos. Pavadintas prie jų Juoz. Juzumas, pasisakė nieko negirdėjęs ir nieko nežinas, kad kunigai butu teip kalbėję; bet Domin. Ruika visų akysę antrą kartą patvirtino Juozapo R. žodžius, potam ir Juozapas Ruika prisidavė, kad tikrai teip kalbėjęs klebonas. Pavadintas Pr. Indrėkus iszsigynė Narmontui nekalbėjęs apie kunigus, bet Narmantas visų akysę stygavojo Indrėkaus žodžius, buk tikrai sakęs: Klebonas vyskupui praneszė, buk vaikų jau nebėra, o vaikai da tebebuvo iszkałoje. Negana to, Vaszkys pavadino daugybę vaikų prie czinauninko isz Vitniaus, nors tųjų nei reikalauti nereikalavo. Žinoma, vaikus gal veikiai susukti: vieni gerai sakė, kiti Vaszkio ir jo maskoļdraugių užspirti pasakė kiteip, ir viską pagadino: — Kol apkaltina vagį ar razbaininką, reikia svietkams prisieką priimti ir viską aiszskiausiai darodyti; kunigams apkaltinti užteko ir tų neaiszkių liudijimų. Vaszkys ant Klebono turėjo asabiszką

neapykantą už atvirą peikimą jo darbų, užlaikymą nedoros mergaitės ir tt.

Isz Puszalalo. Seniai jau puszalatiszkus vargina girtuoklystė, kurią dagi caro tarnai padeda plātinti. Žydai, susižinoję su jais, nujau kiekvienoje grįčioje pradėjo laikyti arielką, ir, vietoje keleto viesų karcziamų, atsirado tiek paslaptinių, kiek yra žydyszku szejmynų. Dėlto ir mūsų atłaidai garbingai baigiais; kunigai, grįždami namo apie 5—6 valandą, gali prisiveizdėti pacziam karsztumui musztynių ir ulyczioms, pilnoms visokių girtų, meiliai susikabinusių, paknopstoms vaikszciojanczių arba ir visiszcai iszvirtusių. Žmonės stėbis, dėlko Dievas mūsų nebeszelpia. E asz pasakycziau, kad už tokias kiaulystes verta didesnių karonių, nės daugumas mūsų visai nustojo gėdos pries žmones ir baimės Dievo; puszalatiszkiei atvirai pries visus girias savo drąsumu musztynėšę. Nėra ko jiems pavydėti. Už vieną nedorą deszimtį dorų plāka, sako priežodis. Kaip-gi ne plāks, kad daugumas ant atłaidų susirenka ne mielaszirdystės ir malonės nuo Dievo iszprastytų, bet užsitrauktų ant savęs, o par savę ir ant kitų, Dievo rustybės. Vis dar tebesirodo pagoniszka mūsų szirdis: juo didesni atłaidai juo pilnesnės karcziamos, juo daugiau keiksmų, musztynių, juo daugiau aszarų iszlėja paczios ir vaikai. Ar-gi ne pagonis? Jug patsai Kristus pasakė: „kas apie savo namiszkius nesirupena, tikybos užsiginė ir yra prastesnis už netikelį“. Kadą-gi musiszkiei pragėš! Kadą-gi caras pradės siusti sąžiningus tarnus, kurie mus gintu nuo pikto, o ne piktuosius užstotu! —

Isz Kłovainių. Nėra grūdų be pelų. Visiems tai žinomas priežodis. Bet begal liudna artojui, jei pamato pelus be grūdų. Teip liudnina gerus žmones Spilgių sodiecziai, terp kurių teip užsikrėtė girtuoklystė, kad nerasi nei vieno czia užaugusio žmogaus, kurs butu blaivas. Jei nežinai, mielas skaitytojau, isz kur užsikrėtė ta liga, tai paklausyk da vieno lietuviszko priežodžio: įleisk velnią į bažnyczią, užlips ant altoriaus; įleisk žydą ant prieklėczio, įlys ir į klėtę. Teip buvo ir su spilgiecziais; velnias ir žydas atėjo žmonių gundintų su arielką,

ir dabar juos pažaboję valdo ir jodinėja. Tikrai tam sodžiui Dievas pasidarė patėviu, bet velnias tikru broliu. Kada tik važiuoji par tą sodžių, visados matai prie karčizmos burius žmonių ir pasitinki girtus, ar dieną, ar naktį, ar žiemą, ar vasara. Dėlto-gi ir biednas, biednas tas sodžius, kad žydas turi visus suvaręs į ožio ragą. Vaikai ir kiti tiesiai badu alksta, vaiksščioja pusplikiai, žmoniszkos trobos niekur nepmatysi, visos supuvusios, pakrypusios, stogai kiauri, kaip tinklas szvieczia, o ir tą baigia kurenti, pristigę maškų. Czia žmonės pragėrė turtus, žmoniszkus jausmus, ir savo tikyba (viera). Nesigaili kruvinų aszarų savųjų namiszkųjų; savo susirinkimuosę pekliszkai juokavoja, lygindamies turtais: „O ką, kaimynai? matau greit vedu busiva lygus: asz kurenu svirnius, o tu kutis. Kva, kva!“ Ne Dievo beklauso, bet žydo; ne maczija nei kunigų pamokslai, raginimas prie dorybės, nei aprupenimas szv. Sakramentais: užsimerkę brenda į girtuoklystės pelkę. Gerai sako žmonės, kiaułę nors szilkais aprėdyk, o ji vis į purvyną lys. Didžiausis žydo tarnas, tai Juozapas Sziurna, prasigėręs bajoras, rodos, prie jo visas podėlis girtuoklystės dalykų; geras žmogus: pats geria, bet ir kitiems nepavydi. Žydas spilגיעczius skriaudžia, netiktai arielką girdydamas, bet ir kitokias szelmystes darydamas. Jisai apart arielkos da prekioja linais ir grudais, ant kurių tai dalykų turi monopolį, t. y. neįleidžia ten nei vieno kito prekėjo; dėlto uz daug žemesnę prekę viską atsiėma. Už visas žydo szelmystes supleszkėjo jam karčizma. Pasakoja, o tam gal tikėti, kad uždegusios moteris, kurios neregėjo kitokio budo nusikratyti žydu ir jo smarvę — arielką, atrasti vėl savo gaspadorius ir laimę, su dumais iszleisti į padebesius vietą visokių paleistuvysczių, apszlakstyta griaudžiomis aszaromis. Ir viskas butu gerai buvę, žydas butu nebesusisgriebeš, kad nebutu pribuvęs jam į paszałpą... na, sztikkite, kas? ponas Benediktas Karpis. Jisai iszstatė dar gražesnius, ant dviejų gyvenimų namus, brangiai užsėrgėjo (užstrakavojo), kad žmonės savo neprieteliui nieko nebeпадarytu. Manyk dabar sau, ar p. Karpis padeda žydui skriausti savo sąsiedus isz žydiszko iszrokavimo, ar isz piktos szirdies, ar isz lengva-

tikystės: jaučia gausiąs keletą rublių, o nejaucia, kad isztvirkinti žmonės jį patį neužilgo nuskriaus ant kelių deszimtų rublių. Vėl, kad butu jisai geras krikszczionis, p. Benediktas butu iszsižadėjęs keletu rublių vien dėl gero darbo, dėl apsergėjimo prascziokų nuo papiktinimo ir nuo skriaudų. Musų žmonės ant ponų nesiskundžia, bet jų vienok ir nemyli, nematydami juscę savo užtarytojų, savo geradėjų. Kaip žydo, teip pono neapkenčia, akysę bijo galingo, už akių tycziojas ir iszjuokia ir nėraž nelenkia, už svetimus skaito. Dėlto p. Benediktai, jei ta žmonių skunda pasieks Tavo ausis, susimylėk ant jų vargo, neturto, moterų aszarų, liaukis bendravęs su žydu, atstatyk aną, įtaisyk kromą ar ką kitą naudingą, tai ir pats turėsi pilną, ir žmonių meilę užsipelnysi. Prisidėk prie platinimo blaivystės ir ... apszvietimo. Ale, ale! neverta minavoti apie apszvietimą: dar apszauks litvomanais, lenkėdžiais. —

Nuo Joniszchio padangės. Jau keletas metų praslinko, kaip Joniszchio parapijoje nėra atilsis nuo kratų. Pirmoji auka, papuolusi už kningas, buvo daktaras Vaineikis. Praslinkus nekuriam laikui, iszkratė Slanczauską isz Trumpaiczių sodžiaus ir Trumpulį isz Sargunų sodžiaus, bet nieko gero nepeszė! Praėjusiuosę metuosę, t. y. 1897 30 dienoje lapkriczio buvo padaryta krata pas kningininką Klemensą Stankaitį. Kl. Stankaitis, pasiszventęs tarnavimui tėvynės, daug gero darė savo broliams lietuviams. Jisai netiktai taisė senas kningas, bet kaip kam reikėdavo, tai ir naujų suteikė. Atsirado nelabas žmogus Gasparas Kazlauskis (atėjęs ant gyvenimo į Joniszkį nuo Raseinių), kurs tą kningininką apskundė policijai, juog jis parduoda lietuviszkas kningas. Kl. Stankaitis par dieną priesz kratą žinojo, juog pas jį ateis jieszkoti, bet kningų, nežinau dėlko, nepakavojo. 30 lapkriczio 5 adynoje vakarę urėdninkas Szturmin su dviem deszimtininkais paėmęs namų gašpadorių, kuriuosę gyveno Kl. St., padarė kratą, pasiremdamas ant danesziko. Atrado apie 102 kninguti dvasiszkos ir svietiszkos įtalpos, ir deszimtį buteliukų Expelerio. Protokolą buvo lengvai sustatytas, nės St. sakė, juog tos kningos esą duotas dėl aptaisymo. Bet kaip urėdninkas atidavė

protokołą asesoriui ir tas pradėjo, kojomis trypdamas, gąsdinti St. Siberiją, persigandęs Stankaitis išspasakojo visą tiesą. Asesorius suraszė naują protokołą, ir Stankaitis už nedėlios tapo nugabentas į Sziaulių kalinį, kaipo miatežnikas. Penkius mėnesius ir deszimtį dienų sėdėjo kalinyje ligi nusprendimo; ant gało po nusprendimo kalczios liko išsiųstas ant 2 metų į Rįgą arba, kaip pas mus sako, ant „poselenijos“.

Po paėmimo Kl. Stankaiczio į kalinį, visiems Joniszkiecziams gerai žinomas vagis Juozas Janulis, kurs tris kartus sėdėjo Sziaulių kalinyje už vagystę, užsimovęs seną kareiviszką raudonsiulę kepurę, pradėjo ląndyti po grįczias mūsų biednų žmonelių, sakydamas, juog jisai ėsas „agentu pasląptingos policijos“ ir atėjęs jieszkoti kningų. Tamsųs žmonės, bijodami, kad jiems nebutu teip, kaip Stankaicziui, duoda paskutinį skatiką, kad „ponas agentas“ ne darytu kratos. „Ponas agentas“, gavęs pusrublį, bruszkina iš grįczios ir nesza tiesog į karcziamą (w traktir), kur jo ląukia ponas žandaras, o kartais ir p. urėdninkas. Nuėjęs prie apszviestesnių žmonių, „ponas agentas“ praszo keletą grivinių, nės jisai pasakysias labai svarbę naujiną. Gavęs 20 ar 30 kapeikų, apreiszkie, juog szendieną busint krata ir jis, Janulis, nenorėdamas pražuties žmogaus, apreiszkia, ką girdėjęs nuo žandaro. Žmogus, persigandęs, nežino nei kur įkiszti „Szaltinį“ arba „Seną Aukso Alt“: Tas vagis Janulis padeda pakavoti kningas ir atlikęs (judosziszką) gerą darbą eina sau sveikas ir sotus! Tuo tarpu praslinksta diena ir nedėlia... žmogus kratos nesuląukia. Daug pusrublių išplėszė tas vagis Janulis nuo mūsų žmonelių ir tiktai vieną kartą tegavo perti! Keliosė vietosė, radęs vienas moteris, bejieszkodamas kningų, „ponas agentas“ labai apvogė. Nežinau, ar tuos vogtus daiktus dalinosi su žandaru Romanov'u, bet tuos piningus, kur gaudavo už apreiszkimą, juog neužiłgo ateis jieszkoti kningų, tai par pusę dalinosi su juomi. Su laiku žmonės suprato gudrybę Janulio, dėlto-gi ir uždarbis jo pasibaigė. Dabar to vagies Joniszkyje neb'simato gal išzėjo į kitą kokią parapiją ant uždarbio.

20 vasario szių metų žandaras Romanovas su dviem desėtninkais ir tuo „agentu“ pradėjo krata pas Stanislovą Ripskį knigininką devintoje adynoje ryto ir pabaigė vos tik tai 4 adyn. po pietų! Iszjieszkojo visus plysius; badė, griovė, ardė, draskė, žodžiu sakant, ką tik tai namų nesugriovė, bet, tiesą sakant, namai buvo nauji, tai nepriveikė sugriauti! Daug iszliejo prakaito landydami papecziais, bet mažai ką terado! Atrado 12 netaisytų kningų ir 25 aptasytas (bet ir tai senas) ir apie 2000 abrozėlių su lietuviszkais paraszais. Siuvėja Brigita Leszkauckycze, gyvenanti namuose St. Ripskio, priėmė tuos abrozėlius ant savo vardo, už ką jei prisudyjo 3 dienas atsėdėti prie Sziaulių policijos. Po ilgo tyrinėjimo (tris kartus St. Ripskį szaukė dėl tyrinėjimo) pono asesoriaus ant galų galo prisudyjo Trockis, Vilniaus general-gubernat. 5 dienas kalinio prie Sziaulių policijos. Tiesą sakant, juog ir toji krata neapsėjo be vagystės. Atėmė St. Ripskiui 170 litarų ir maszinką dėl litarų spaudinimo. St. Ripskis ketina duoti į sudą žandarą, kad jam sugražintu literas ir maszinką, nės turėti maszinką ir literas nėra prieszingu daiktu. Abrozėliai tapo ne visi pristatyti, nės praslinkus nekuriam laikui (2 ar 3 mėnesiams), žandaro mažos mergiczkos bovijos ir draskė abrozėlius su lietuviszku paraszu, visiszcai panaszius į atimtus nuo St. Ripskio. Žandarmo pati užklausta, isz kur gavo jos vaikai tuos abrozėlius, atsakė, juog nuo kunigo vikarijuszo!? Kunigas vikarijuszas nei sapnyje nesapnavo apie davimą abrozėlių!!!

Praslinko pusė metų nuo kratos Stanislovo Ripskio. Rodos jau viskas nutilo: kratos užsimirszo! Bet sztai 30 liepos atlėkė isz Sziaulių žandarų podpołkovninkas Semenovas ir prokuroras. Ne vienas „T. Sargo“ skaitytojis parsigando, nės tokie ponai žinomi yra laikraszzių skaitytojams! Apsistoję tie ponai pas asesorių, o už pusę valandos draugę su asesorium, Joniszkie žandaru Romanov'u, ir 2 liudytojeis atsidurė pas zakrastijoną Mikołą Sziaucziuną. Kratė apie pustreczios valandos, bet nieko prieszingu nerado, vienok kas tik tai buvo lietuviszkai arba lotyniszikai raszyta, paėmė pas savę. Teip: atėmė kningiukę, kurioje buvo suraszyti žmonės, kurie vežė plytas, akmenis, stulpus

ir kitokią medegą dėl bažnyčios, nės joniszkiečiai savo kasztu didina savo parap. bažnyčią. Atėmė sąsiuva, kuriamę buvo lietuviszkai suraszytos velykų ceremonijos arba apeigos ir ministranturas. Žodžiu sakant, atėmė visus popieriukus, kurie tiktai buvo pripeckeliuoti ne gudiszka! Kningos nepaėmė nei vienos, tiktai užklausė: „dėlko pas tavę teip daugel kningų (mađakningių)?“ „Parapijonų“, atkirto zakrastijonas: „kaip ateina szventoj' dienoj' i bažnyčią, tai tadą pasiėma, nės namon neszioti tai ir nepatogu, ir greicziau plyszta!“ Nemoku asz gerai visą apsakyti, bet tiek tiktai galiu isztarti, juog narsesnių atsakymų, nei advokatas ne butu iszmislinęs. Po iszklausinėjimo sustatė protokołą: „sdielan obysk na osnovanii predpisaniya kovenskago žandarmskago pravlenija i niczego protiv zakona nenajdeno. Wczziem rospisujemsia etc.“... Bet nors ir nieko nerado, vienok gal už lietuviszką pavardžių suraszymą, už suraszymą ceremoniją, zakrastijonui neatbutinai reikalingų etc.... atsudys kokias 5 dienas! Pamatysime su laiku! Atleis man skaitytojai mano neliogiszka apraszymą, nės pirmą kartą griebiuosi už pluksnos, idant aprekszcziau skriaudas savo brolių lietuvių. Par dvejus metus budamas skaitytoju „T. S.“, neradau ligi sziolei nei vienos žinios nuo Joniszkiecio padangės, nors daugel buvo atsitikimų, vertų apreiszkimu broliams lietuviams. Tamsybėšę teb' gyvena joniszkiečiai ir tarsi pelėdos bijo szviesos-lietuviszkų laikraszczių! Ant 14 ir 15 tukstanczių gyventojų, „Tėvynės Sargo“ skaitytoju tėra 15!!! Kitų lietuviszkų laikraszczių beveik visiszka nėra! Ne nuo vieno girdėjau, juog butu gerai paskaityti szioki-toki laikrasztėlį, bet biją. Teip, joniszkiečiai, bijote, nės nenorite! Kad norėtumete, tai ir baimė prapultu. Lai bun amžina sarmata tiems, kurie teisinasi bijojimu lietuviszkos kningutės!

Skaitykite broliai lietuviszkus laikraszczius ir pátinkite, kaip galėdami. Lietuviszki laikraszcziai atidarys mums akis, parodys kelią, paduos įrankį, kad galėtumem kariauti su savo prieszais, (žinoma, juog ne geležiniu ginklu arba kitokiu, bet liežuviu, t. y. žodžiais). Ką padarys mums kratos, jeigu busime atsargūs? Arba jei kartais par nelaimę

atrastu ką, tai jeigu busime apsiskaitę, žinosime, kaip reikia atsakyti! Praszau jusų joniszkiecziai! pradėkite krutėti, pradėkite jieszkotį szviesos ir tiesos!

Ant gało szjų metų užsakykite sau lietuviszką laikrasztį ant metų ateinanczių. Toksai žmogus visiems kurs pristato, yra gerai žinomas. Baigdamas szį straipsnelį, prižadų skaitytojams kitą metą paduoti visų joniszkieczių prieszininkų lietuviszkų laikraszczių pavardes (žinoma tų, kurie turi ant žmonių sziokią tokią įtekmę!)

Stėpas Žadąs-ar-iszpildys?

Isz Łukės. Prisiveizėkite, kaip mus apgaulioja ir menkiausieji gudpałaikiai. Łukę lyg kovos mėnesiui 1898 metų buvo selskos piszorium gudpałaikis Konstantinas Rudakauskis. Jis iszgyveno ten apie 6 metus, nežiurint ant to, kad ir gudiszikai raszyti nemokėjo, tiktai su didžią sunkenybę galėjo paraszyti savo vardą ir pavardę; o žmones žudė ir plėszdavo kruvinai, imdamas už mažiausį rasztelį po 3 ir 5 rublius. Apie tą ne kartą gavau patsai savo ausimis girdėti, kaip musiszkiečiai jo nuskriausti balsingai eimanuodavo. Visus selskos reikalus jis atlikdavo su pagalba gero padėjėjo, kuriam mokėdavo algos po 8 rublius ant mėnesio ir valgyt duodavo. Patsai ėmė algos, kaip visur, po 35 rublius ant mėnesio, bet isz szalies už visus ir menkiausius rasztelius, iszplėszdavęs ant metų po tukstantį suvirszum rublių. Ne gana to, kad patsai ir raszyti ne mokėja ir kad teip baisiai žmones plėszė, bet dar laikę parmainymo starszinos, kadą senasai starszina R. Maceviczia, turėjo isz selskos kasos piningus atiduoti Kaznaciejui, o tai laikę to skaitymo piningų, piszoris pavogė 100 rublių nuo stało, vyrams beskaitant, kurį atsitikimą matė naujai iszrinktas starszina Juozapas Staigis, starosta Stanis ir Grobliauskis, kuris patsai skaitė ant stało, paduodant Macevicziai isz skrynios. Tokiu budu jiems beklostant tuos piningus ant stało, piszoris paėmė vieną szimtinę ir priglaudęs prieszlaunėj nusineszė. Jie dar pikto nieko nemislijo, bet pabengęs skaityti, Maceviczia ne trukus iszgabeno atlikusius piningus į Sziaulius, kur tuojaus pasigedo 100 r, Pargrižęs pradėjo klausinėti, kaip

tai stojos, juog turėjo buti 1400 rublių, o beatsirado jo kisenėje tiktai 1300 ir tiktai tadą jo draugai jam pasakė, juog jiems beskaitant, pizorius stacziai nuo stało paėmė tą szimtinę. Tadą pizorius užklaustas: bene paėmei man beskaitant 100 rublių! Atsakė: ar isz proto iszėjėi? ar asz vagis? Ir turėjo nabagas starszinbuvis isz savo kisenės užmokėti. Nors senasai starszina verszis jau ant to ir susigadijo, vienok naujasai Staigis, kuris yr' status vyras, pakėlė bylą. Užrakinęs selskos szėpas, kaipo nuo vagies, nuvažiavo į Sziaulius prie pasrėdninko Cziapyžnikovo, norėdams priesz tą piktadėją apskusti vagį pizorių, bet tas ne gana to, kad jam ne įtikėjo ir bjauriai jį iszlojojo, bet dar, už selskoj szepų užpeziotijimą uždarė ant 8 dienų kalinyje, sakydams: kaip tu, svolocz, drėσαι užgauti ir nuo vietos praszalinti mano czinauninką? Asz tavę į Sibiriją! Antrą kartą jam nuvažiavus į Sziaulius, vėl tapo paskirtas ant 7 dienų į kalinį, už drąsumą ir juokus akysę pasrėdninko. Iszgirdę tokį piktą, tų bjauragudžių, pasielgimą, kiti liudytojai isz baimės tuojaus atsitraukė nuo savo draugo ir nuo tiesos, sakydami kad jie ne matė tikrai. Tai man matos už veidmainystę kitų, vienas Staigis galės labai įkliuti, nei žinok-gi vienam, nors ir szirdį parodysi, niekas netikėjo, o už negalėjimą darodyti, arba pagal jų norą už neteisingą parodymą, kaip gudai kalba: „za loznoje pokazanije“ eis ant 3 metų į aresztantiszkas ratas. Ar tai gerai darote, teip apseidami su savo broleis, kad isz baimės už vieną bjaurų žodį, priesz menkiausį ir niekam vertą gudą, iszsižadat savo teisybės ir meilės artimą, paduodami jį vieną ant visokių kanczių? Nešaimingi jus lietuviai! o jei teip, be vienybės ir sutikimo, ir toliaus gyvensite, niekados ne buste ramus ir nuo vilkų ne atsikratysite.

A. Spalis.

Isz Amerikos. Pakliuvo mums į rankas rasztai vieno lietuvio, raszyti isz Amerikos pas savo tėvus ir gentis; isz jų paduodame tułas isztraukas, kurios gali buti žinotinos mūsų sodiecziams, mažai ką girdėjusiems, kaip antroj' pusėj' žemės gyvena mūsų iszeiviai.

Red.

Brangus mano Tėveli ir podraugę visi gentis! Raszau tą trumpą gromatelę į savo Tėvynę Lietuvą, kur gimiau ir augau po apieką savo tėvų; raszau isztremtas į tolimą szalį, į antrą szios pasaulės pusę, kur tur but ir akis man užbers svetima žemė, nors mano prosenelių ir senelių akis užbėrė Lietuvos žemė. Raszysiu ne kitų pasakojimus, bet ką patsai pasergėjau ir datyriau, o tai raszysiu apie tą, kas ir jums ypatingai rupi, apie szventą Rymo-katalikų tikėjimą ir kūrjus-ne-kūrjus paproczius. —

Kas su Dievu, su tuo Dievas. Ką žmogui pridės, kad ir visą pasaulę įgys, jei savo duszją pražudys? Teip, ką maczys ir Amerikoje, tamę laisvės krasztę buvus, kad Dievą užmirszti ir nesinaudoji isz tos laisvės? Paskesnieji ateiviai — lietuviai, slėpę, slėpę „Szaltenius“ nuo maskolių, nepersiskyrę su jais nei par rubežių iszaidami atėję į Ameriką, tankiausiai meta juos į kerczią; jau mađakningė nebemiela, nės daugumas juoba skubinas ant vakarinių susiėjimų, kur Dr. J. Szliupas prikalba jiems visai ko kito. Turėdamas sostą, rodos, Szenandoryje, atsilanko į visą apylinkę: į Plymontį, Mahanojū, Skrantus, Mont Karmelį, Kazletoną, Potsvilį, Filiadelfiją, Brukliną, Niu-Jorką, Baltymarę ir k. Kitados iszleidinėjo papiktinanczias gazetas, bet subankrutijo: tadą uždėjo vakarinę mokslainę dėl apszvietimo lietuvių ir isz mokymo jų angliszka, be ko czia Amerikoje labai sunku. Mokslainę lietuviai lanko ir gerai dare; tik tas negerai yra, kad Dr. Szliupas, szviesdamas, mokslu szėpdamas savo vientauczius po truputį įkvėpia jiems ir klaidingus dalykus. Vieni isiklausę, kitiems pasakoja, ir teip platinas jo mokslas vis plätyn, kaip upė, prasidėjus isz mažo szaltinio, placziai jau įplaukia į jurą. Tamsus, bet valnamoniai mūsų žmonės, iszgirde Dr. Szliupo iszkalbą ir jo davadžiojimus apie „visokias civilizacijas,“ nieko nesuprasdami, apsvaigsta; mažką tepasinaudoja, o daug prakisza: įpuola į abejonę, atsitraukia nuo tikybos ir tt., nės nuolat girdžia, kad Dievo nėra nėra Dangaus, nei pragaro, nei czyszcziaus, kad žmogus duszios neturi, tik paprastą dvasią, kaip gyvuolis; nuolat girdžia niekinimą s. Tikybos Rymo katalikų, niekinimą kunigų ir bažnyczių; žodžiu, piktžodžiovimą ant visoko

lietuviams szvento. Ką pasakoja žodžiais, tą ir į kningeles suraszes savo kasztu iszleidžia. Skelbia norias padaryti rojų ant žemės par sukėlimą žemesnės kilmės žmonių priesz augsztesnės kilmės par atėmimą jų turtų ir padalijimą tarp visų, par nuvertimą visų karalių ir s. Tėvo nuo sosto, par isznaikinimą kunigų ir kliosztorių. Tada gird, bus rojus ant žemės, kad nebebus „didžiunų, bagočių ir ilgaskvernių“. Buvo sutvėres ir panaszią „Lietuviszką Mokslo Draugystę“, bet ir ją kipszas nujojo, nors pasiliko da daug visokių „kalvių“, kur kaliami yra visoki panaszus rasztai. P. Vincentas Karalius, duokime, iszduoda bedieviszką, labai vodingą laikrasztį, vadinamą — „Kardas“, kur talpina visokias baisingas pliovones ant Dievo, ant popiežiaus ir kunigų ir tt. Teip mokydami, sakos, nereiksią nei 15 metų laukt, kaip įgysią valdžią į savo rankas ir sutversią rojų. Savę vadina „antru Liuteru dėl lietuvių“. Daug reikėtu raszyti apie juos, ir tai visoko neiszpasakotumi, bet paliausiu; juos Dievas žymiai karoja ant smerfino patało nusiminimu už padarytus papiktinimus. — Teip tatai nėra sutikimo tarp tikincziųjų ir netikelių lietuvių. Bet nėra sutikimo ir tarp kitų genczių. Ir tarp lenkų yra lygiai bedievių, kaip ir tarp lietuvių. Yra, duokime, tokie atskalunai, kurie iszpažįsta Rymo-katalikų tikyba, bet nenori klausyti vyskupų. Jie vadina savę „Neprigulmingais“, o savo draugiją — „Neprigulmingą Bažnycią“ — Kościół Niezależny od Biskupa. Pradžią tos atskalunystės padarė dvasiszkos vyresnybės pakaroti kunigai už įvairius prasikaltimus. Geri, lenkiantis savo vyresnybę kunigai nepriguli. — Jug ir Martynas Liuteris buvo kunigas, o isz atkaklybės, reg, ką padarė. Kun. Kazlauskis nėt į vyskupus tų atskalunų isiszventęs pas tokį pat atskaluną; gyvena Chicagoje. Da yra žinomi kun. Hodur, Kołasinskis. Oliszewskis, Demskis ir dar kiti, bet jų pavardėmis neverta nei popieriaus tepti. Jie visi yra iszkeikti, ir tikri geri katalikai szalinas nuo jų, bet daugybę szetoniszškai suvedžiojo ir traukia su savimi stacziai į pragarą; jie mat, neturėdami tiesos, vienok laiko s. Miszias, sako pamoksłus ir ir kitas visas ceremonijas daro, kaip kad butu tikri katalikai; bet kas isz tų

szventvagiszku Miszių, szventvagiszku spaviedojimu? Be daleidimo tikrų vyskupų, kunigai, nors paszvēsti, negali to daryti. —

Kas de parėdkas Amerikos Parapijose? kaip jos užsi-
laiko? kaip susitveria? Kad vienas žmogus nuvažiuoja į
į kokią vietą, kur gali apsigyventi, rasti gerą uždarbį, tai
čia pasiliaka. Isz jo rasztų ir pasakojimų gauna žinoti
apie tą kurie-ne-kurie jo pažįstami ir teipo-gi atvažiuoja
apsigyventų; ilgainiui susirenka vienokių žmonių isz to
paties kraszto pusėtina kruvelė. Atsiranda koks iszmin-
tingas žmogus, apszaukia ant kurios norint nedėlios kuopą,
t. y. susirenkimą, ir pradeda rokuoties, kad jiems „sava“
bažnyčia reikalinga. „Velykinės spaviednės reikia
važiuoti tol į koki miestą ir kelias kasztuoja. Szliubus
ir kriksztus gal atbuti ir prie vokieczių ar airiszių kunigo,
bet spaviednės negal, nės rets isz mūsų supranta vokiszka
ar angliszka“. Jei kuopoj randas daugiau gerų katalikų,
tai ir sutaria pasistatyti bažnyčią, pareikalauti mokanczio
jų kalbos kunigo ir teip įsteigti „sava“ parakviją. Teip
kiekvienamę Amerikos miestę atsirado po tiek parakvijų,
isz kelių tautų žmonės čia apsigyveno: angliszka, vokiszka,
italiszka, slovaksiszka, lenkiszka, lietuviszka ir tt. Susitarę
statyti bažnyčią, renka visųpirmu **Komiteta**, t. y. burelį,
kuriam paveda visus statymo interesus. Į Komiteta įeina
Kasierius, arba valdytojas piningų **Sekretorius**, arba už-
raszytojas mezliavos ir kitų dalykų, **Kolektorai**, arba
rinkikai, bažnyczios **Marszałka**, ir ant visų jų perdėtinis,
Prezidentu, arba Pirmsėdžiu vadinamas. Jei yra jau
kunigas, tai jisai esti Prezidentu. Komitetas par kelerius
metus renka piningus, ko truksta, pasiskolija, užstatydamas
statomą budinką, ir pradeda darbą. Įsteigę bažnyčią su
Dievo padėjimu pasirupena ir apie iszkalą prie jos. Vaikus
moko tankiausiai vargamistra arba zokoninkės isz kokio
kliosztoriaus. Zakristijono priedermes atlieka vargamistra.
Kunigams moka algą, apie 800 dolerių ant metų; jei už-
laiko du kunigu, tai antrajam moka 400. Žinoma, alga ne
visur vienoki: turtingesnė ir didesnė parakvija moka
brangiaus, biednesnė ir mažesnė — pigiaus, Už szliubus
ir kriksztus moko skyrimai, o kiek, tas priguli nuo kunigo.

Isz kur ėmasi piningai ant užlaikymo bažnyczios ir jos tarnų? Amerikoje bažnyczios nėra teip tuszczios, kaip pas mus, bet pilnos pristatytos klaupkų. Nei vienas žmogus czia nestovi, visi turi kur atsisėsti, kiekvienas turi savo vietą. už kurią reikia mokėti, juo brangiaus, juo arcziaus prie Didžiojo Altoriaus. Už kozną vietą mokas ant metų po 3—4 dolerius; kas nori užimti dėl savo szejmynos visą klaupką, visas 5 vietas, tas užmoka kelioliką dolerių; į sėdenį tetilpsta viena asaba. Da einant velykinės spaviednės reikia užmokėti po 1 dolerį, ėmant kortelę. Kas užpirko bažnyczioje sau vietą, tas vadinas parakvijonis, prigulįs prie tos bažnyczios. Visi tie piningai eina į parapijos iszdą (kasą); juos paėma Kasierius, o Sekretorius užsiraszo sau į kningą, kiek paimta. Kunigai tų piningų neėma, nės gauna algą. Metams pasibaigus, parapijonis sueina kuopon, renka naujus komiteto sąnarius, arba tuos paczius, jei patinka, apdraudžia; pirmą nedėlią po Naujų metų kunigas isz ambonos perskaito, kiek par perėtus metus surinkta piningų, kiek skolos paimta, arba kiek iszleista ir kiek liko, arba kiek skolos paimta, arba kiek iszmokėta. Iszpasakoją ant ko, kiek iszleista, kam užmokėta, kad visi žinotu, kur jų piningai dingo. Jei kokie reikalai bažnyczioj atsiranda, tai kunigas pranesza komitetui, o parapijinis komitetas, pasirodavojęs tarp savęs, atlieka tą reikalą. Visur bažnycziose yra gelžiniai pecziai kurenami angliais; žiemos laikę ten nereikia koju kalti, kaip pas jus Lietuvoje. — Iszkaļų reikalus teip-pat atlieka. —

Amerikoje kunigai nėra teip lenkiami, kaip Lietuvoje, bet jie czia ir ne teip smarkūs, nės Amerikoje yra pilna lygybė tarp visų: Kunigų, ponų ir prascziokų. Nieks niekam į ranką nebuczioja; jei gerai pažįstamos asabos, tai kita kitai ranką paduoda, jei ne — tai tik kepurę kilsteri ir galvą linkteri; tai visa paszėnavonė: czia niekam neduoda nėjokių „dłagorodijų“. Kunigus kiteip nevadina, kaip — Dvasiszkas Tėve arba geradėjau, o augsztesnius — Jo Mylistomis. Czia niekas neužsipuoła ant onaro. Bažnyczioje kunigams bucziuoja į ranką, bet kitur ne. — Kad Lietuvoje vyskupas atsilanko į kokią parakviją, kas

tai de naujina! Teisybę sakant, Lietuvoje vyskupą daug puikiaus priėma, nės tik vieną sykį temato par 10—20 metų; o Amerikoje vyskupai atsilanko kuone kas met. Priėma juos teip-gi gražiai su muzikomis, bugnais, szau-dymais. Tankiai gal pamatvti ir ant ulyczios vaikszezio-janti, bet nepažindamas, nežinosi, kas de asaba, bo Amerikoje kunigai ilgų drapanų nenesziója kitur, kaip tik namie ir bažnycioje. Szeip jau nežioja kaip kiti žmonės; tik tiek tepažinsi, kad baltas apkakleles (kalnierelius) turi susegtas užpakalyje. —

Teip tatai, kas buvo geru kataliku Lietuvoje, tas gali buti geru ir Amerikoje. Kas nori ir czia gali užlaikyti savo tikyba; viskas priguli nuo gero noro. Priminsiu apie pasninkus. Nuo pieniszkių valgių Am. nėra jokio prisitu-rėjimo; nuo mėsiszko tik gavėnisje: nedėlioje gal valgyti visus 3 kartus su mėsa, Panedėlyje, Utarninkę ir Ketverge tik 1 kartą par pietus, o Seredoje, Pėtnycioje ir Subatoje nei kiek negal. Kitokiamę laikę gal valgyti mėsa ir Suba-toje. Kas sunkiai dirba, gali socziai valgyti visus tris sykius, o kas labai sunkiai, tam ir gavėnisje leista valgyti su mėsa, tik Didžiojoje Nedelioje negal*). Dėlto mums toks palengvinimas, kad visi daug ir sunkiai darbuojamės. Tiek apie paproczius szventos mūsų katalikų tikybos. —

Priminsiu ant gało apie laimingas jaunimo dienas. Jaunimas, gimęs — augęs Lietuvoje, Amerikoje nejaučia savo szirdyje linksmumo, nės atsimena linksmesnės vałandos gimtiniamę savo krasztę. Ir szventėms atėjus, netoki linksmumą jaučia, kaip seniaus. Nekartą ir ne vienas jaunikaitis arba mergaitė pasako: o, kaip smagu buvo par Kalėdas, par Velykas arba par kitas szventes! suvažiuodavo giminės pas mus, arba mes kur nuvažiuodavome; visi pasimatydavome Tėvynėje! O czia nepamatysi nei tėvų, nei brolių, nei jokios giminės. Gyveni toj Amerikoje, kaip girioj! — Kurie gimė ir užaugo Amerikoje, tie linksmi; ir dėlko jie nebus linksmi, kad jie neragavo tėvų tėvynės?

*) Mums rodos, kad ir adventę ir kucziosę ir kvartažuosę yra pasninkai.

nežino Lietuvos, o priprato prie naujojo kraszto. Priežodis sako: kas kamę gimęs, ten ir traukia.

Amerikoje visi užlaiko senoviszką savo papratimą: lietuviai savo, lenkai savo ir tt. Bet veselijos bemaž ko visų vienokios. Norintys sueiti į porą, į stoną moterystės, visupirm turi nueiti į tam tikrą kanceliariją ir gauti daleidimą ir ten pat prisiekti priešz sudą, kad nebepasimes. Tai yra privatinas, civiliszkas szliubas. Potam, kad nori, gali eiti szliubo imtų į bažnycią, o kad nenori, tai ir teip gali pasilikti su civiliszku szliubu. Žinoma, žmogus katalikas, tikrai Dievą mylintis, pildžiantis Dievo ir Sz. Bažnyczios prisakymus, nėkumet nepasilieka neprisiekęs bažnyczioje. Dar gal paimti civiliszką szliubą ant kelių tik metų, ant trijų, ar kiek; jei po trijų metų sugyvenimo, sutinka, tai tada gyvena iki amžiaus gašo. Ale tokius szliubus ėma tik bedieviai. —

Veselijos Amerikoje yra labai trumpos, vos tik kelias adynas, vakarop viskas pasibaigia, muzika pagrajia, kokią valandą paszoka ir gašas. Lietuviai paužia kokią porą dienų, dėlto amerikiečiai niekina mūsų madas. —

Vakaruszkos, arba kriszcziukai visiszškai kiteip atsilaiiko ir vadinas paprastai balium. Miestę yra dideli namai; valdytojas užpraszo kapeliją, užmokėdamas muzikantams, o kurie ateina ant baliaus, tai turi užsimokėti po koki 25—30 centų, Szoka tik nuo 8 lyg 11 adynos vakaro. Nedėlioj nēr jokių balių, nei teatrų ir visos karcziamos uždarytos. Ant tokių suėjimų visados esti ir policija, kad viskas butu spakaina, be musztynių. Amerikoje žandarai ne sznipinėjo teip, kaip Maskolijoje, neklauso, ką kas kalba, ale žiuri, kad kits kitam krividų nedarytu. Szeip jau Amerikoje yra daug visokių parodų, komedijų, kur jaunimas naudingai laiką praleidžia. —

Amerikos žmonės labai szviesūs, dėlto ir musiszkiei greit apsiszvieczia. Daugumas skaito savas gazetas, arba laikraszczius; žingeidi visokių svieto naujinų mokslų, amatų, kaip koki karalystė rėdos, kas Lietuvoje dedasi; už porą dolerių viską galime žinoti, nės lietuviszku gazetų Amerikoje daug, iszeina kas nedėlią, kaip tai „Lietuva“

Chicagoje, „Vienybė Lietuvininkų“ Plymonthę, „Garsas
 Amerikos Lietuvių“ Minersville, „Saulė“ Mahanoy, „Rytas“
 Waterbury ir dar kitokių. *Jonas Len . . .*

Nespaudintos Vienužio dainos.

Verkia matuszelė,
 Paskendus varguosę;
 Viena, kaip žuvelė,
 Plūda aszarosę.

Ein ant šaltų kapų
 Patiekos jieszkoti
 Ir pauksmėj lapų
 Paverk — padumoti.

Czia mieg kudikeliai,
 Eilioj suguldyti . . .
 Ilgu matuszėlei:
 Atėjo lankyti

Atneszė kvietkelius,
 Kad czia pasodinti,
 Papuoszti kapelius
 Ir sav nuraminti.

Ant sausų szakelių
 Lejo aszarėles,
 Ant žalių lapelių
 Raszė literėles

Raszė ir minėjo
 Vardus kudikelių,
 Ir teip sau kalbėjo,
 Sėdus ant kapelių.

„Oi, kad asz galėczio
 Grabą atdaryti
 Arba kad mokėczio
 Dievo iszpraszyti,

Kad leist paregėti,
 Nors ant valandelės,
 Meiliai pamylėti,
 Priglaust prie szirdelės.

Asz anuos glostycziau
 Ir nebleisz' nuo rankų,
 Pakol iszsakycziau,
 Kad man vienai sunku!“

Czia Dievo kojeles
 Klaupus apkabino
 Ir par aszareles
 Sav małda ramino.

Jos małda regėjo
 Ant dangaus žvaigždelės,
 Ir verkti pradėjo
 Dangiszkos akelės.

Anų aszarėlės
 Rasą žemen krito.
 Parodė žolelės,
 Kaip diena praszvito.

Žydai kaimuose.

Paveikslėliai iš kasdieninių atsitikimų.

II.

Berczikas ir Rifkė.

Kartais mažas pulkelis kareivių sulaužo redus daug už savę drutesnius, jai eina po drasum ir iszmintingu vadu; taip lygiai ir keli rubliai, vartojami gerą ranką, atstoja didelius turtus. Kad Berczikas vedė sau Rifkę už moterį, turėjo juodu viso labo septynes deszimtis penkis rublius, na .. ir žinoma, sziek-tiek kraustuų, kaip tai: lovą, patalus, buožę ir mastą. Berczikas turėjo lygiai 18 metų o Rifkė truputį buvo senesnė.

Butu galėjęs Berczikas gauti sau paczią ir turtingesnę, jaigu butu visi žiurėję tik ant skaistumo veido; bet jogiai jis buvo mamzelis, tad, negalėdamas imti isz arisztokracijos, paėmė sau dukterį neturtingo žydėlio, kaip ir pats. Dabar Berczikas to suvis nesigaili ir su dideliu džiaugsmu atsimena tą laimingą dieną, kada su Rifkė kaipo savo moterimi, prisidėję po gurbialį pyragų, bandų, kringelių ir ir kitų gardumynų ėjo į kaimą, idant ten apmainytu viską ant kiauszinių, kailių, visztų ir kitų daiktų, žodžiu sakant, apie tą dieną, kada pradėjo tokį gerą geszeftą.

Dabar, sėdėdamas savo lochoje krautuvėje, kad apie tą dieną atsimena, nėt sujuda visas isz džiaugsmo. Dabar turi savo ločną krautuvę ... ir da kokią! ko joje nėra? gali gauti, cukraus, gazos, arbatos, muilo, druskos, szmyro, silkių, žodžiu tariant, viso ko tik duszia geidžia. Turi jis ir saldžius piragaiczius, kuriuos Rifkė pati kepė, turi ir ricinavo aliejaus. Turi ir visokių materijų, nės Berczikas su Rifkė žino, juog to visko žmonės reikalauja, tai-gi juodu visko jiems pateikia ir brangiai neima. Berczikas su Rifkė tai ne kokie plėszikai, didelio uždarbio nenori ... ot .. bile ant duonos užtektu ir savi piningai nedingu.

Bet už vis geriausi buvo saldūs piragėliai, „piermikai“; juos kepė pati Rifkė. Kaip ji juos kepė, tai tik ji apie tą te žino. Rifkė žinojo, jogei daiktas yra gardesnis, jai nežinomas budas jo darimo, tad ir piermikus darydama visadą duris uždarydavo, idant kartais kas nejeitu. Daugiausia tu pyragėlių buvo mėlynų, nės Rifkė savo krautuvėje daugiausia turėjo lazurko, o priegtam tai ir ne brangi dažyvė. Berczikas su Rifkė žinojo, jogia kaimuose žmonės piningų neturi, nės tie jiems isz dangaus nebira, o jeigu nori piningus įgyti, tai turi važiuoti į miestą ir ten kaņor nuveszti parduoti, tad juodu, idant žmonėms palengvintu, ėmė tavorą už tavorą; darė mainą. Priegtam į krautuvę ateina ir maži vaikai, kurie piningų nepažista, bet pirkti reikalauja, kad jeigu atnesz kiauszinį, gauna (piermką) saldų pyragėlį; už du-ketures karmelkas (cukerkas) Landrino, o kad atnesza 5 kiauszinius, gauna visą pakelį „papirosų“ ir da dežutę deguczių_priedo.

Rifkė, pati budama motyna keleto mažyčių, labai vaikus mylėjo ir su dideliu džiaugsmu ir meilę su jais mainą darė.

Kadą anksti rytą koks skabresnis vaikas, nugarė iš po visztos porą kiauszių, slenka patvoriais į krautuvē, Rifkės szirdies tuojaus tą jaučia ir skubina vaikutį pasitikti, nės Rifkė žino, juog ne visi tėvai turi gerą supratimą, kiti nemiėlaszirdingai gal nubausti už tokį darbą.

Teip ir dabar viens vaikutis, nuvaktavęs, kad visztos jau padėjo kiauszinius, nuglemžė juos ir kuogreicziausia patvoriu, kur auga aukszi kiecizai, varavo į krautuvē. Rifkė, tą pamaczius, greitai iszėjo par užpakalines duris, pasitiko vaikutį, įleido jį ir paglostė, o tas, iszsiėmęs isz ancziu du kiausziniu, padavė Rifkei. Ji greitai juos padėjus į szėpą, da sykį vaiką paglostė ir tarė;

Oi, Jozuk, kokis tu gražus ir iszmingas vaikas! Isz tavęs bus didelis žmogus. Nu, o ką szendien imsi, piragą ar cukerkų?

— Duokit man papilosų — tarė vaikas.

— Eik tu kvaili . . . už du kiausziniu?

— Tai asz jums paskui daugiau atnesziu, tegu tik mama iszeis linų rautų.

— O gal daugiau nėra?

— Oo, da penkios visztos su kiausziniais; vakar veizdėjau, tai buvo asztuonios, o dar tris te padėjo.

— Nu, tai kodėl Jozuk, tik du kiausziniu atneszei?

— Kad vieną sumusziau, kad lindau per skylę stacziakosę, tai ėmiau ir sumusziau.

Oi . . kam tu teip negerai padarei? O kadą atneszi daugiau?

— Tai-gi sakau, kai mama iszeis linų ravėtų. Dabar negaliu. Kaip asz einu [prie visztų tai jos tik purpt nukleia ir pradeda kudakyti, tai mama tuojaus ateina ir kiauszinius paėma.

— Nu, Jozuk! o kad mama dažinotu, kad tu kiauszinius ėmi ar pyktu?

— Užmusztu manę.

— Oi . . tai tavo [mama negera! kam tai gailėtis vaikui kiauszinio?!

Bet klausyk Jozuk! tu da neiszmanai, tu da mažas, asz tavę iszmokysiu, tai visztos nekudakys, bet ką man už tai duosi?

— Atnesziu kiauszinį.

— Kiauszinį?!! kiauszinis per mažai. Už kiauszinius asz tau duosiu papirosų.

Klausyk Jozuk! tu man atneszk viszczuką, gaiduką, supranti?

— Kad bijau. Mama dažinos, tai musz.

— Nu, Jozuk! kam ji turi dažinoti? tu pasakysi, kad vanagas sudraskė.

Asz tau duosiu plunksnų, tu jas pabarstyk už klono. o kai mama klaus gaiduko, tai tu nuvesk pas plunksnas ir parodyk.

Vaikas pasikasė galvą, pakėlė į virszų smunkanczias kelnes ir tarė:

— Kad bijau.

— Nu, kad bijai, tai neneszk, man vis-tiek; tik asz tau nieko nesakysiu, tai tau visztos kudakis ir mama kiauszinius paims ir tu papirosų negausi. Ne nori manę klausyti, neklausyk, asz pasakysiu tavo tėvui, ka tu man szendien kiauszinių atneszei.

Vaikas, iszgirdęs tokį bauginimą, ko ne su aszaromis pradėjo praszyti Rifikės, kad nesakytu tėvams ir duotu „papirosų“ ir prižadėjo viską atneszti, tik praszė, pasakyti ką reikia daryti, kad visztos nekudakytu.

— Klausyk, Jozuk! tarė suminksztyta vaiko maldavimu Rifikė. — Asz matau, kad tu geras, tai asz tau pasakysiu: kad tu eini pas visztas, tai tu pasisemk saują kveczių ir priesz visztas pradek barstyti, tai visztos skubis lėsti ir nekudakys, o tu kiauszinius paimsi ir man atneszi, o asz už tai tau duosiu papirosų ir kai tu man atneszi daug, tai asz tau duosiu labai gražų daiktą. Oi Jozuk, da tu tokio daikto, kaip gyvas nematei. Tokio daikto, kaip asz tau duosiu, jai man atneszi deszimtį kiauszinių ne viens vaikas visame kaime neturi. Atneszk man ryt deszimtį kiauszinių tai gausi tą daiktą.

Vaikas linksmioms akimis dirstelėjo į žydelką, nės kaip tai bus gražu, kaip jis turės tokį gražų daiktą, kokio

nė viens ne turi, visi pavydės man, pamislyjo sau, bet atsiminęs, juog mamos tik 8 vizstos te deda, kad 10 kiauszinių ne galės atneszti, nuliudęs, tarė:

— Kad tik 8 vizstos deda, tai isz kur asz imsiu 10 kiauszinių ant sykio?

— Oi, Jozuk! da tu vis mažai iszmanai. Asz matau, ka tu geras vaikas, bet da mažas. Klausyk, Jozuk! ak tu žinai, kur Motejenės vizstos deda? Ką ar ne teisybė?

— Ne, nežinau, — atsakė vaikas.

— Nežinai?! nu tai asz žinau, asz tau pasakysiu. Po pasziurę nuo jus klono rogėse. Tu ten nuoeik ir padaryk, kaip asz tau sakiau, tai vizstos ne kudakys, o tu kiauszinius paimsi ir man atneszi. Asz szendien važiuoju į miestą parveszti tą daiktą, o tu ryt anksti atneszi man kiauszinius ir asz tau duosiu tą daiktą, ar gerai?

Vaikutis pasikasė galvą ir vėl pasitaisė apdribuses kelnes, apsilaižė ir tare:

— Kad bijau, gali dažinoti.

— Nu kad tu bijai, tai man atnesz Motejenės Petrukas ir jis gaus tą daiktą, o tu gausi szpigą nuo manę, o botagu nuo tėvo, nės asz pasakysiu, ka tu man kasdien kiauszinius neszi. Supranti?

Vaikas, iszgirdęs, juog Motiejenės Petrukas, kurį jis parmata ir tai ne per szoną ir ne per koją, tik tiesiog, gali turėti tokį gražų daiktą, o jis gali gauti nuo tėvo gerai į kailį, nė nesijuto, kaip isztarė:

— Gerai, atnesziu, tik nesakyk tėvui ir nupirk man tą daiktą.

— Oi, Jozuk, kokis tu geras vaikas. Tai bėg dabar namo, ir kaip mama iszeis, tai man atneszk tuos penkis kiauszinius, o ryt atneszi deszintį. Teip kalbėdama, Rifkė paglostė vaiką ir atadarė duris. — „Ir apie gaiduką neužmirszk.“

— Na, na! atsiliepė Jozukas selydamas patvoriu namo.

Vaikas da laikė žodį. Motina negalėjo suprasti, kas tai yra, jogiai vizstų kiauszinių neranda ir metė kaltę ant žabankszties, arba ant kitokios žvėries, o nuėjus kartą pa

Motiejenę, dažinojo, juog ir jos visztų teip-gi nežinia kur kiausziniai dingsta.

— Žinotum, kumute, kalbėjo Motiejenė, iszvakaro paveždžiu, — su kiausziniais, ant rytojaus kiauszinių nēr ir gana. Turbut, kumutė, lieja.

— Gali but tas ir teisybė, — atsakė motyna Juozuko. — Reiks kokio vaisto jieszkoti. Ve paike, jau sakau tik iszmuszti visas ir gana, arba Ritkei parduoti. Lesjk, lesjk, o kiauszinių vis nėra. Jau nēt manasis ant manęs pyksta.

Teip moterelės, pasisznekėjusios persiskyrė, o Juozukas pasitiko su verksmu savo mama ir papasakojo jai, kaip atlėkė ant kiemo vanagas, kaip nugriebė vieną „tu didesniųjų“ gaiduką ir nuneszė.

— Asz, mamute, jį vijau, bet bėgdamas parpuoliau ir jau kaip atsikėliau, vanago nebemacziau. Tik ne kiek plunksnu liko.

Motyna paėmė plunksnas, pašaimino szirdingai vanagą, o Juozukas tuom tarpu pasakojo, juog jau daugiau vanagas gaiduko ne nunesz, nės Juozukas važiuojancziam ponui atkėlė vartus, už ką gavo piningą ir nusipirko pas „Lifkę“ „puksztaletą,“ tad vanagą nuszaus, jeigu kada vėl atlėktu.

Motina pagyrė sumialį ir pabucziauvo į galvą.

Rifkė Juozuką gerai įmokino, tad nieks nedažinojo nė apie kiauszinius, nė apie gaiduką, o Juozukas įsidrašinęs kassyk tankiau krautuvę lankė ir jau žinojo, kur viso kaimo visztos deda, bēt jau dabar ne visos lėjo, visam kaime galėjo tokių buti apie 15. Gaidukus teip-gi kai kada vanagas nuneszdavo, nės Juozukas pabaigdavo szuvius ir vanago negalėdavo nuszauti.

Rifkė ne tik vaikus mylėjo. Ji budavo didžiausia suramįtoja ir tarpininkė, jaigu kada atsitinkdavo moteriszkei su savo vyru susibarti.

Vieną rytą iszgirdo Rifkė, juog Jonai labai susipyko. Sako, buk Jonas apmuszęs paczią, nės toji norėjus naujos skepetos dėl savęs ir dėl mergaiczių, ir iszvažiauvęs į girią, ar kur. Mielaszirdinga szirdis Rifkės ko neplyszo iszgailesczio. Kuogreicziau prisidėjo į gurbialį visokių

skepetaiczių didesnių ir mažesnių, pasiėmė kelis žiedukus ir nukeliavo pas Jonienę. Rado ją sėdžiančią pas peczių. Akysę stovėjo aszaros, — Ļabs ryts, Joniene, — tarė žydelka, žengdama par slenkstį, o prisiartinus prie Jonienės ir pamaczius akysę jos aszaras, greitai paklausė:

— Oi, gaspadin, Jonene, ko tu verki, kas tau pasidarė? ar kokia nelaimė?

Kada-gi Jonienė ne skubino su atsakymu, Rifkė nuduodama nieko nežinant paklausė dukterų:

— Mergaitės, kas czia pasidarė: ar czia kas numirė, ko motyna verkia?

— O ka czia ne verksi — atsiszaukė Jonienė — ana tas nevydonas ko neužmuszė. Žydelka, nugriebus pradžia, skubino užvesti ilgesnę szneką, už tai greit paklausė:

— Nu, kas tai yr, už ką jis tavę muszė? tu tokia gera moteriszké! klausik Jonienę asz tau teisybę pasakysiu, tu nemoteriszké, tu anuolas, o kad jis tavę muszė, tai jis kiba pasiuto.

Szitie žodžiai pataikė tiesiog į szirdį Jonienei, už tai pradėjo pasakoti, kaip ji norėjo, kad vyras nupirktu jai ir mergaitėms po naują skepetą kaip vyras teisinosi, kad piningų neturi, o javai dabar pigus, tad geriau butu pa-
laukti, ar ne pabrangs ir tadą, pardavus javus, skepetas pirkti ir kaip ant pabaigos juodu susibarė, ir kaip ją Jonas, stumęs į kampa, iszėjo, pasikinkė arklus ir iszvažiavo.

Iszklausius to viso, Rifkė tarė:

— Asz nesuprantu, kas tam Jonui pasidarė? Jis tartum buvo iszmingas žmogus, o dabar nesupranta, kad jo pacziai ir dukterim's nepritinka visadą tą paczia skepetą risztis. Klausyk, Jonena, ana Makolienė, kuri, teisybę sakant, priesz tavę, Jonenę, tai tik sluginė, o ji nuo manęs ne seniai ėmė dėl savęs ir dėl dukters po 3 skepetas. Ne gražu, sako, visadą su tai paczia skepetą eiti į Bažnyčia, reikia, sako, kas nedėlia szvežą tureti. O ce Jonas, oi... toks gaspadorius nenori savo paczia paredyti. Asz to nesuprantu.

— Nu tai-gi ir asz sakau atsiliepė Jonienė, kuriai žodžiai Rifkės, o ypacz, jogiai Mikolienė, teisybę pasakant, lygi jei gaspadinė, yra priesz ją tik sluginė, labai patiko; —

kad asz labai redycziuosi, tai kaskitą, o dabar jau 3 syk su tai paczią skepetą buvau Bažnyczioje, tai tik ir žmonės juoks, kai ir szitoje nedėlioje su tai paczią pamatys.

— Oi, klausyk Jonene, tu nesirupik, skepeta bus nauja, asz turu ve su savim, gali iszsirinkti. Oi, kaip tai asz pataikiau czia ateiti. Tą kalbėdama, žydelka atidarė gurbialį ir pradėjo rodyti skepetas ir žiedus. —

— Ve szita tai Tamistai labiausia pritiks. Turu tokias 3, tai akirat dėl Tamistos ir dėl dvejų dukterų — tarė Rifkė, iszimdama skepetą. Jonienei patiko. Da tokios skepetos nė viena moteriskė aplinkui neturi. Ne yra tai szilkinė, nė vilnonė, tik marszkonė, bet labai natvna ir graži.

— Tai ką-gi — tarė Jonienė — kad pinigų ne turiu. Už ką pirksi?

— Oi, Jonene! klausyk, tai man dideli dyvai, kad tu szneki apie piningus. Klausyk Jonene, tu žinai, kad Rifkė piningų nereikalauja. Asz dodu tavorą už tavorą. Asz mainau. Klausyk Jonene, tu man už kozną skepetą dosi žąsį, ir bus gerai. Man pinigų nereikia, o tu žąsų turi.

— Kad lyg butu perbrangu ir gali vyras dažinoti.

— Oi, Jonene, tu man jokus szneki. Perbrangu. Už tokią skepetą ta ne vieną žąsį, ale du reiktu imti tik asz matau, kad tu nuliudus, tai asz noru tavę suraminti, kad asz ir ne turėsu ant skapatu uždarbio. Jonenę su szande nuliudus o asz kai pamatau ka nuliudusį, tai man labai szirdi spaudžia ir noriu jį suraminti, už tai asz szendie ir skapetas teip pigiai parduodu.

Jonienė ant pabaigos pristojo ant to, juog už kozną skepetą duos Rifkei po žąsį, o Rifkė už tai, juog turės rupesczio daug su atsiėmimu žąsų, nės turės teip padaryti, kad Jonas nematytu, iszsiderėjo sau visztą ir tą tuojaus pasiėmė, nės gurbialyje prie skepetų užtektinai dėl jos vietos atsirado.

Jonienė džiaugėsi draugę su savo dukterimis, juog nedėlioje pasirėdys su naują skepetą, o Rifkė lygiai linksmaėjo namon, juog gerai skepetas parduoti pasisekė. Už 3 skepetas, vertas pusantro rublio, gavo 3 žąsįs ir visztą, už

tai szirdyje savo geidė, idant Jonienė tankiai butu nu-
liudus.

Jonas, pavažinėjęs po girią, medžių kokių jieszkojo
nerado, ir piktas, juog isz priežasties moteries, visą dieną
praleido ant dyko, grįžo namo, užimtas visokiomis mislimis
apie moterizkus parėdus.

— Dėl Dievo Szventojo — mislyjo sau — nu tik ir asz
ne kelmas, bet žmogus, o nė man reikia ten visokių niek-
niekių nė ką. Sermėga, nors jau seniai siutę, bet vis da
gera. Sermėga tai geriausias apsiliktuvus; vasarą truputi
per sunkei, bet kaip tai gera rudenį nuo lietaus, ir
smagiausia man vilkėti sermėgą,

Teip bemislydamas važiavo namon, kad tuom tarpu
iszgirdo balsą:

— Jonai! Jonai! pašaukk, Jonai! ko teip skubini, ar
jau nė pas manę neužeisi?

Atsigrižęs, Jonas pamatė Bercziką, stovintį terpu durų
krautuvės. Sušaikė tad arklius, o žydas, tą pamatęs, pasi-
skubino prie vežimo.

— Klausyk, Jonai, kas tu szendie toks užsimislijęs, ar
skaitai kiek piningu už kvieczius gausi, užeik pas manę,
turu svežo tabako. Tokio gero, kaip szitas, da tu, Jonai
nematei. Užeik, pažiūrėsi, pamėgisi rukti. O kaip kvėpia,
. . . . tai tikras radastas. Jonas da mislijo, ką daryti, bet
žydas patraukė vadelę ir arkliai užsuko ant Bercziko kie-
melio. Iszlipo tadą Jonas isz vežimo, pririszo prie tvoros
arklius ir įėjo su Bercziku į krautuvę, bet vis buvo užsi-
mislijęs ir nesznekus.

— Oi, Jonai — tarė Berczikas — tu esi szendie nu-
liudęs, kaip tavę „Szenavoju“, Jonai pasakik, ko tu szendie
neszneki? Gal boba apsirgo, ar kas?

— O! boba mano ir labai szendie sveika buvo, tik
dabar gal isz piktumo jei kas pasidare — tarė atsi-
dusęs Jouas.

— Nu, Jonai, tai ko ji piko? Tu toks geras žmogus,
toks puikus gaspadorius, ka visam kaimę nėra tau lygaus,
ji piko? Jonai, pasakik! Tu žinai, kad asz tavo prietelius.

Jonas papasakojo Berczikui visą atsitikimą su skepetą ir tvirtai tikėjo, juog Berczikas pripažįs, juog, jai jis gali su vieną szventadieninę sermėgą apsieiti, tai pati, turėdama apie pusanthro tuzino skepetų, da daugiau ne reikalauja, bet kaip-gi nusistėbėjo, kad jam žydas tarė:

— Klausyk, Jonai, tu geras žmogus, bet tu . . . Jonai, tik tu nepik, ką asz tau teip pasakisiu, tu Jonai neiszmanai. Kas tai matė, kad tok's gaspadorius, kaip tu, Jonai, vaikszeiotu su sermėgą, lyg tu koks kampininkas ar bernas. Jonai, asz tavo prietelius, ar tu nežinai, kad asz tau visadą kuogeriausio tabako parvežu ir piningų neimu nė skatiko.

— Piningų neimi — pertraukė jam Jonas — bet už tai imi rugius, kviecius — žirnius . . .

— Oi, Jonai, klausik, kad ne bucziau tavo prietelius ir bucziau koks grubionas, tai asz pasakicziau, ką tu durnas; asz teip ne sakau, už tai kad asz „delikatnas“ žydialis ir tavo, Jonai, prietelius. Rugius kviecius imi, sako . . . tai man tik jokas. Tai kad tau negerai, tai asz neimsiu, vežk į mestą ir pardok. Klausik, Jonai, kai asz tau aną nedėlią parvežiau to gerojo tabako svara, ka tai toki dideli lapai, atsimeni? tai kiek tu man už jį davei? ak tu, Jonai, žinai, pasakik.

— Tris gorcius kviezių ir kepurę žirnių — tarė Jonas.

— Recht. Tai dabar tu vežk į mestą tos 3 gorcius ir tą kepurę, kas no tavę pirks? o kelio į mestą nieko neskaitai? ka? O pas manę turi tabaką ir be važiavimo į mestą. Ar ne teisybė? Matai kad asz tavo prietelius. Tai-gi, klausyk, Jonai, už tai, kad asz tavo prietelius, tai asz vis ant tavę žiuriu ir asz noriu, kad tu, butum už kitus puikesnis, o kai asz pamatau tavę su sermėgą, tai man net koktu pasidaro. Kas tai matė? tokis gaspadorius su sermėgą! Tu, Jonai, neiszmanai.

— O tai kuo asz vilksiuosi? Su kailiniais tik tokiam karsztyje ne gali vilkėti!

— Oi, Jonai, matai, kad tu neiszmanai, su kaliniais sakai . . . tik dabar vasara, tai reikia žipono. Ar ne

matai ko Mikas vilki? žiponu . . Motejus . . . žiponu . . visi žiponu, tik tu vienas sermėga.

— Tai tegu jie sau vilki, kad nori, man ir sermėga gera. Asz neturiu piningų ant žiponų, — tarė ne kantriai Jonas, ir jau norėjo eiti, bet tuom tarpu žydas pakiszo „to szviežiojo“ tabako ir Jonas vėl atsisėdo, norėdams pamėginti, ar geras.

— Ką tu, Jonai, szneki, jie priesz tavę, tai tik daržininkai. Tu sakau piningų neturi, nu . . bet tu turi grudų . . . turi, kviečių, ragių žirnių, avižų, to visko turi, o už tą viską gali gauti, ir mažas vaikas tą žino, o tu senas gaspadorius teip szneki.

— Už tai-gi, kad asz senas gaspadorias, tai asz žinau, kad jai javai pigūs, tai jų nereikia parduoti, tik laukti, kada pabrangs — tarė Jonas, rukydamas, „szviežiajį“ tabaką.

— Kam tu pardosi? kam pardosi, tik tu žinai, kad asz imu grudus ne piningus. Nu, o kai tu nuo manę tabaką pirki, ar tu grudus parduosi, ar piningų moki? Ne . . tai ir dabar tu gali teip padaryti. Tai czia apie piningus mes nesznecam, tik apie tai, kad tau, Jonai, reikia žipono. Tik man Jonai labai lupos iszdžiuvo be sznekant, einame į stubą iszgersime po sznapsą, tai bus geriau, o ir tavo, Jonai, galva susidrutis, nės tu dabar labai užsimislyjęs ir nesupranti, ko tau reikia.

Jonas pasikasė galvą, priminė, juog jau lyg reikėtu traukti į savo kiemą, bet jogiai Berczikas vedė, Jonas ėjo. Žydas atsineszė bonką sznapso ir iszgeręs pats pripylė stiklę ir padavė Jonui, tarydamas:

Gerk, Jonuti, ant sveikatos! tu szendie nuilsęs, ir nuliudęs, tai stiklėlis sznapso neiszkelio bus.

Jonas iszgėrė sznapsą, pasikratė ir, girdamas, juog labai geras, vėl pradėjo taisyti pypkę, o žydas tuom tarpu tarė:

— Nu, tai klausik Jonui, tai sutiksime, asz dabar turiu labai puikios materijos ant žipono; kad asz teip gyvas bucziau! dabar visi ponai tokius neszioja; vakar rasztininkas nuo mane ėmė, tai imk, Jonai, ir tu. Asz piningų ne noru, man duosi du karcziu kviečių.

— Ar tu, Berczik, nuo vieno stiklelio pasigėriai, ar kas tau pasidarė! — tarė Jonas — už materiją ant žipono du karcziu kvieczių! Kaip sviets svietu tai da to negirdėjau.

— Nu, Jonai kodėl tu man nepasakei, kad grudai pabrango?!

— Koki grudai pabrango? Asz nieko nežinau. Asz nesuprantu, ką tu man szneki — tarė Jonas, tikrai nesuprasdamas žodžių žydo.

— Tu mane nesupranti, o asz tave nesuprantu, tai da, Jonai, gerkime po sznapsą, nės tas vienas į vieną pusią musų smaganis pavertė, tai reikia gerti kitą, kad juos atsikreiptu.

Iszgėrę vėl po stiklelį degtinės, kad Jonas vis trusė apie pypkę, Berczikas tarė:

— Tu, Jonai, sakai, ka tu mane ne supranti, kad asz klausiu, kadağ grudai pabrango? Ar teip?

— Na, teip. Asz apie pabrangimą grudu nieko negirdėjau, man rodos kad da vis pigūs.

— Nu, Jonai, tai kad grudai vis pigūs, tai kodėl tadą brangus, kai asz nuo tavė už materija ant žipono noriu du karczių kvieczių? Tu pats sakai, kad grudai pigūs, tai tu gali suprasti, juog asz nenoriu czia didelio uždarbio, asz tau pigiai parduodu, kaipò savo prieteliui. Supranti?

— Jau tavo czia prietelystė — tarė Jonas — paskutinį kartį isz aruodo isznesztu ir vis sako, juog daro prieteliszkai.

— Nu, kaip asz isz tavo arodo nesziu paskutinį kartį, tai tu galėsi man ne tikėtį, ką asz tavo prietelius, o dabar, klausik, Jonai, pasakyk man, už ką asz tau dodu sznapsą? Asz ne duodu ne Mikui, ne Jozui, ne Motejui, asz duodu tik tau, tai ar-gi asz tavo neprietelius.

— U-gi tai su Motiejum anądie gėrėte, da Rifkė pyko — tarė Jonas.

— Ne, tai tadą buvo magariczios. Tai mudu kaip sutiksiva su žiponu, tai teip-gi tadą gersime magariczzių.

Po valandai Jonas itikėjo, juog tikrai jam nepriguli vaikszzicti su sermėgą, tik reikia isitaisyti gerą ziponą, o jogiai aplinkiniai kriaucziai negerai pasiuva, Berczikas,

prizadėjo duoti pasiuti miestę, Joselui, o Jonas už darbą prizadėjo puskartę žirnių.

— Pamatysi, Jonai, kaip tu suvis kiteip iszrodysi, kaip apsiliksi žiponų. Ir pati tavę labiau mylės ir dukterys jauniki greičiau gaus, — teisino Berczikas Jonui, gerdamas su juo magaryczias.

Teip Berczikas su Ritkė buvo tikrais geradėjais žmonių viso kaimo ypatingai, bet ir apie tolimesnių reikalus mislijo. Kada ateina kas isz tolimesnių kaimo pirkti muilo, ar cukraus, tad Berczikas su Ritkė žino, jogiai reikia įvinioti į storą popierių, nės neszant plonas suplysztu, tad sverent visadą deda ant bakes dikta sklępą, storo virszutinio nuo cukraus popieriaus isz ko yra dvi naudos: Perkantis muilą ar cukrų danesza namon gražiai suvyniotą, nės storas, keliomis eilomis suvyniotas popierius netruksta, o Berczikas su Ritkė ant kiekvieno ketvirto svaro jau vieną svarą turi virszaus, nės jis sverti turi lygiai, o jogiai popierius svarią ketvirtą dalį svaro, tad muilo arba cukraus reikia dadėti tik 3 dalis.

Vieną vakarą Berczikas, uždaręs krautuvę, paskaitė visus piningus, kuriuos turi pas savę ir kuriuos paskolijo žmonėms ant mažo, nės tik 10 kapeikų už 10 rublių palukio ant sanvaitės; paglostė barzdą, kelis syk cziulptelėjo ir, atsigrįžęs į Ritkę, tarė:

— Oi, Ritkė! te 75 rubliai gerai pas mus auga. Už poros metų mudu nereikalausime szitos krautuvės ir baldos su tais kvailiais gojais. Už poros metų Berczikas bus ponas, Ritkė ponia, o mus vaikai ponaicziai.

Vytautas.

Aniołas.

(Isz Lermontowo).

Aniołas lakiojo žvaigždėtu dangum
 Ir tykiu giedojo balsu.
 Mėnuo ir žvaigždės tykiuos debesuos
 Vis klausė giesmelės szventos.

Giedojo jis apie linksmybes szventų
 Pavėniuosę Rojaus daržų,
 Apie Didį Dievą giedojo jisai
 Giesmė jo skambėjo graudžiai

Ir neszė duszelę savamę klėbyj'
 Dėl vargo pasaulės klonyj'?..
 Ir garsas giesmės gilmėj' duszios jaunos
 Paliko gyvs ant visados.

Akyžaida.

Spaudos dalykuosę.

Neprieteliai lietuvių kartkartėmis džiaugias, kad „litvomanų“ nedaug tėra. Bet kad mes pasižiurime į Lietuvą, tai „połonomanai“ kasmet mažinas, o „litvomanų“ skaitlius vis auga. Sakykit-gi, ar-gi vieno darbas pajudinti bemažko visą Lietuvą? Ne vieno, ne dviejų deszimtų ir ne szimto žmonių, kuriems derėtu tas paniekinimo vardas-lietvoman. Keletas apsvaigelių, nėkaip negalėtu sujudinti vienu matu didžiosios pusės valsčių, nors tik vienos Kauno gubernijos, kad kiekvienamę valsčiuje neatsirastu po keletą, kartais po kelias deszintis užjaucziančių juos lietuvių. Gyvendamas tarp „tikrų“ lietuvių, tatai „miegančių“, „tamsynės“ žmonių, asz regėjau tą sujudimą ir gavau gerai pažinti, kiek teisingi yra szauksmai ant „neprižadynamųjų“. Isztikro, keisti yra lietuviai, ypatingai žemaicziai! Rodos, apie nieką neiszmano ir nenori žinoti; rodos, matomas jų apsiblausimas yra prigimtas, ir vargiai kumet nors nukratomas, o tuotarpu gana vieno iszmintingo žodžio, vieno doro užmanymo, kad tuojaus sugrižtu jiems gyvyba. Žinau su virszum 20 vietų, kur buvo szimet padirbti surinkiniai praszymai; žinojau, kaip jie prasidėjo ir pasibaigė, ir apart pagyrimo žemaiczių nieko daugiau pasakyti negaliu. Stacziai nebuvo tos vietos, kur pasirodo statomas praszymas, kad tuojaus neprikibtu prie jo kelios deszimtįs, o kartais ir keli szimtai norinczių pridėti savo ranką ir tuomi parodyti savo norą atjieszkoti nuosavę spaudą. Jeigut ministerija nors akimis užmes ant tos

kruvos praszymų su marguliuojancziais szimtais parasų, negalės bent szirdyje savo nepripažinti, juog lietuvių apsnudimas ne gilus; lietuviai budrus, veikiai gali prasi-blaiyyti; juog niekur, nereikia jų kratyti, už apkaklės pagriebus ir szaukti — atsimerk! Lietuviai jau žiuri ir ļaukia, o nesulaukdami, jau pyksta ir burgėja! — Jei ministerija to dar nenorėjo pamatyti, tai Kauno gubernatorius jau iszvydo. Pradžioje liepos m. sziu metų visiems tarpininkams iszsiuntinėjo jisai szioķį paslaptinį cirkuliorą, kurs neiszpasakytai yra charakteristiszkas. „Gavau žinoti, sako, kad kuriuos' nekuriuos' valseziuos' rinktiniai (vibornieji) susirinkdami svarsto politiszkus klausimus (obsuždajut woprosy politiczeskago charaktera); pasirupinkite, kad toliaus nebespręstu nieko, kas prie jų nepriguli ir asztriai priveizdėkite“ ir tt. Tarpininkai nuo savęs į visus valsezius jau iszsiuntinėjo, kiek nuplōnintą, kad žmonės nesuprastu, praneszimą, kad vibornieji nedręstu užsiimti neprigulincziais klausimais, kaip tai reikalavimu daleidimo lietuviszkos spaudos. Ka-gi pasakysite? Ar snaudžia musų valsečiai, kad net gubernatoriaus užgrėsimo prisireikė? Tai didelė paguoda dėl musų! Ko norėjome, tą padarėme — pasirodėme gyvi esą; gubernatorius. raszdamas metinį savo dokladą carui, jau nebegalės užtylėti, kad reiks įraszyti, ar nėra jo gubernijoje ko ypatingo? Paskutinis gubernatoriaus cirkulioras, nors iszduotas dėl suvaržymo musų selskų, vienok kur-ne-kur iszėjo ant didesnės naudos lietuvystei. Girdėjome apie tokį atsitikimą Darbėnuosė. Vienas vibornasis (rinktinis), pradėjo visiems, ant schodo susirinkusiems, aiskinti apie reikalingumą lietuviszkos spaudos, kad daleidimo reikia praszyti visiems vyrams, tatai padaryti prigovoras, ant jo visiems rinktiniam pasiraszyti, kaip sunku jiems į gauti maldakninges, kalendorius ir tt. Žodžiu sakant, gražiausiai perstatė lietuvystės krutėjimą ir jos reikalus. Rinktiniai be mažko ne visi vienu balsu sutiko su kaļbancziu ant visoko, tikrai supratę tiesą. Ponas starszina, iszklausęs lig gaļo to paszneskesio vibornųjų ir paklausęs, ar jau viską apsprendė tamę dalyķę, atsiliepė, kad tas rinktinis V. peržengė naują gubernatoriaus cirkuliorą, užgrėsiantį apsvarstinėti ant

schodo lietuvių dalykus ir liepė pisoriuui užrašyti „postanowlenije“ ant rinktinio V., kaip „zaczinszcziko“. „Rinktinis V., gird, drėso ant schodo pakelti klausimą apie lietuvišką spaudą, t. y. sziundė, kad kiti visi padarytu prigovora ir tt. Ir nors visas susirinkimas vienu balsu pripažino tą reikala, vienok rinktinį V., kaip promotorių, nusudiju ant vienos sutkos į szaltaja“. — Ponas V. atsėdėjo cypėje, bet atkaklus žemaitis nenurimo. Iszsiėmė kopiją starszinos nusprendimo ir atskundė jį tarpininkui už neteisingą sudą. Jis, gird nieko blogo nereikalavęs, o vienok buvęs pakarotas. Tarpininkas atsiuntė, nusprendimas starszinos buvęs teisingas. Neiszgrajęs czia, p. V., iszsiėmęs vėl kopijas selskos nusprendimo ir tarpininko, apsiskundė gubernatoriui ir žadas netylėti, jei teisybės neras, ir pas gubernatorių; žadas pasiekti ir ministrą. Ar szejp, ar teip tadą ir be prigovoro isz to kraszto pļacziai iszeis garsas apie sujudimą lietuvių, o to juk mums ir tereikia: tai visi žino, kas mums rupi. Gerai butu, kad ir kitur atsirastu tokie, kurie panorėtu pasiszvėsti dėl visų, neveizėtu į tą cirkuliara; tegul sau butu nukarotas, bet paskui galėtu vaikszezioti su skundomis prie visų instancijų ir pakelti garsą, didesnį, neg su praszymais. Gailu tik, kad nevisur randas tokie dori starszios, kaip Darbėnu: kiti da nieko nesupratę, jau gatavi stumti iszsižiojusį į turmą. —

Nuo Redakeijos.

Isz priežasties deszimtmetinių sukaktuvių „Varpo“

Yra pasaulėje užkampis žemės, kyniszku mura užtvertas. Nuvargę ten žmonės be pailsio vargsta dėl užlaikymo savo gyvasties; vargsta neiszmintingai, vargsta apgrabomis, nės tasai muras metą tokį szaszuolėti; juog visą krasztą užlaiko patamsyje. Vos retkarcziais senkas szviesos iszalkusiems to kraszto sunums prakrapsztyti kiau-rinelę anamę murę ir patraukti gairinanczio kvapo ir pamėginti akis regėjimų linksmesnių, nės laisvesnių veidų, gilesniai, nės laisvesniai ašuojanczių krutinių, karsztesnės, nės laisvesnės namų žinyczios.

Isz anos szviesiosios pusės laimingesni sąsiedai vos atsimena apie savo patamsio kaimynus. Bet tarp jų yra poras burelių neapakusių patamsyje žmonių, kurių krutinėse vienokios szirdis tvaksi, kaip ir už muro. Kartkartėmis skubinas tie bureliai prie užkeikto muro, sunkiai neszdami ant peczių neszulius. Nedideli neszuliai, vienok smarkiai spaudžia peczius neszėju su mažomis pagejomis; nedideli tie neszuliai, bet maonus jų turinys: tenai maistas dėl pavargusių brolių už muro, tenai yra aiskiai degantys ir placiai apszviecziantys žibintuvai, — tai ženklas, juog anie varguoliai ne visai apleisti, juog dar yra kam bėgti prie jų su ranką paszalpos, su žodžiu paguodos. Sunku neszėjams ir neleistu, kad neatmintu, juog nasztą numetę, sau palengvinę, nutrauks nuo milijonų už murinių pastarąją viltį nors retkarcziais lengviaus atsidusti, grynesnį szviesos spindulį paregėti. Sunku jiems, tad isz nekantrybės kits į kitą kartais žvairiomis pažiūrės, kartais kartų žodį tars: tu par mažai neszi, o asz baigiuos isitempdamas; tu veštui prakaitą leji, nės niekus neszi, — bet tuojaus vėl nurimsta, ir vėl kiekvienas skuba tuo pacziu keliu, prie to paties muro, su paszalpa tiems patiems broliams, nės kožnas ką kitą nesza: kits saldų piena, kits rugszczius barszczius, kits duona, kits ragaiszi, kits žibintuvą szejp smažuotą, kits teip smažuotą. Ir ramiaus eiti, regint, juog ne vieni patijs žusta, vargsta.

Gerbiamoji „Varpo“ redakcija! Jug aiskki mūsų pasaka? Kas varguoliai? Tai Lietuviai, mūsų broliai szaszuolėtyje Prusų rubežiaus. Kas jiems žibintuvus ir dvasiszką maistą nesza? Tai Jusų ir mūsų redakcijos. Žvairuojavos kartais; tankiai vieny neszamos dovanos nepatinka kitiems, tadą pasisakova, bene butu naudingiaus szį isidėti, o ne tą; bet, acziu Dievui, savo kelionėje dar įkritova į tokį įirtimą, kad butumeme kits kitam panorėje smerczio: maoniaus darbuotis didesniame buryje. Nėtikime, kad butume kumet laikę kits kitą už prieszą, ne už sankeleivį.

Atsitikus tadą tokiai maoniai progai, kaip deszimtmetinės sukaktuvės Jusų triusos, leiskite, broliai, iszreiksztį jums prietelystės jausmus vardan vienokio tikslo, ir su-

szaukti: tegyvuoju' cielybėj' pirmasis lietuviszkas laik-raszttis, kurs teip ilgai isztvėrė ant sargybos Lietuvos tiesu! Tegyvuoju' tarp musu santarvė! Szalin žvairavimai ir asabiszkos neapykantos! Unitis viribus, quia concordia res parvae crescent!

Kaipo realizšką ženklą pritarimo Jusų džiaugsmams, „Tėvynės Sargo“ redakcija siunczia isz savo tekos į „Sukaktuvinį“ „Varpo“ N. arba į kningelę, iszeiniančią ant atminimo „Varpo“ sukaktuvių, du geresniu ir moksliszkesniu straipsniu: „Istorija Darbo“ ir „Apie nelaimingas pasekmes girtybės ir vartojimo degtinės,“ kurius teiksys „Varpo“ redakcija patalpinti be jokių permainų, apart raszybos ir stiliaus, jei pasirodys reikalas, su szitą dedikaciją virszuje ir su padėtais paraszais apaczioje. Priduriame dar, kad ant kasztų iszleidimo „sukaktuvinio“ paskiriame isz savo pusės deszimtį rublių (10 rub.)

Su guodone „Tėvynės Sargo“ Redakcija.

Nepažįstamam rinkikui dainų. Rasztas nuo „25 d. vasario mėn. 1898.“ vos tik dabar tepateko į musų rankas. Surinktas dainas noriai priimsime, bet po truputį spaudinti neapsiėmame; į laikrasztį idėti galime tik geresnes ir neteip žinomas; visas kitas vienu kartu palėsim iszleisti. Reikėjo padėti kokį nors adresą, tai butumem veikiau susižinojė tamę dalykę.

P. Stepui Zadancziam. Džiaugiamės, kad padrįsai paimti plunksną į rankas. Turime viltį sulauksią nemaž rasztų.

P. Kunigams Kauno gub. Kur jūs dėjote rank-raszzeius, a. a. Konanuniko Butkevieziaus, ypatingai vertimą „Apeigos s. Bažnyezios Katalikų Lunkevycziaus? Duokite žinią kuogreicziausiai, nės turime kasztą dėl spaudinimo tos neiszpasakytai geidžiamos kningos.

P. Beržui. Praneszimą apie p. D. gavome, bet pri pažindami tą už paprastą reklamą, be pinigų nespau-dinsime; jei norėtumite, atsiuskite 3 rs., bus ant gało atspausta.

P. Karbonarijui Szirdingą acziu Tamistai už gaidas; užmanymas tikrai malonus; kiekyienamę N. spaudinsime gaidas (natas), jei Tamista ir kiti teip-pat dori lietuviai pasirupins mums prisiųsti.

Spaudinta pas J. Szenkę, Tilžėje.